

VIDEO-OPAS THAI-KIELELLÄ
Apuväline SOL Palveluiden sähköiseen työnhakuun

Naomi-Ngamta Lempiäinen
Opinnäytetyö, kevät 2016
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Asioimistulkkauksen koulutus
Tulkki (AMK)

TIIVISTELMÄ

Lempiäinen, Naomi-Ngamta. Video-opas thai-kielellä – Apuväline SOL Palveluiden sähköiseen työnhakuun. Kevät 2016, 65 s., 5 liitettä
Diakonia-ammattikorkeakoulu, Asioimistulkkauksen koulutus, tulkki (AMK).

Sähköinen asiointi on laaja käsite, mutta tämä opinnäytetyö rajattiin käsittelemään yksinomaan työnhakupalvelua. Opinnäytetyön tavoite on auttaa niitä Suomessa asuvia thaimaalaisia, jotka käyttävät sähköistä asiointia työnhaussa. Tavoitteena on helpottaa sähköistä työnhakua video-oppaan välityksellä. Lisäksi pyrkimyksenä on tukea niitä asiakkaita, jotka kokevat sähköisen asioinnin vieraaksi ja jopa ahdistavaksi.

Tämä opinnäytetyö on tuotekehitys videomuodossa. Opinnäytetyö koostuu kirjallisesta raportista ja tuoteosasta, seitsenosaisesta video-oppaasta liittyen SOL Palveluiden sähköisen työnhakuohjelman käyttämiseen. Kirjallisessa raportissa käsitellään video-oppaan kääntämiseen ja tuottamiseen liittyviä aiheita sekä kuvataan ja arvioidaan video-oppaan tuotantoprosessi. Video-oppaassa on thai-kielisen selostuksen lisäksi myös suomenkielinen tekstitys. Näin tuote voi palvella sekä thaimaalaisia että muita maahanmuuttajia.

Suomessa ei ole ennen tehty vastaavanlaista työnhakuun liittyvää thai-kielistä video-opasta. Video-opas antaa mahdollisuuden myös jatkokehittelylle. Sitä voi muun muassa jälkiäänittää eri kielille tai tehdä viittomakielinen versio.

Seitsenosaista video-opasta on näytetty palaute mielessä sekä eri alojen asiantuntijoille että thai-kielisille maahanmuuttajille. Tuote on saanut sekä positiivista palautetta että herättänyt kiinnostusta muidenkin vastaavanlaisten projektien tekoon. Video-opas oli julkisessa näytössä kuuden päivän ajan, mutta jouduttiin ottamaan pois julkisesta jaosta ohjelmiston tekijän pyynnöstä.

Asiasanat: kääntäminen, opas, sähköinen asiointi, työnhaku, tekstitys, video, videotuotanto

ABSTRACT

Lempiäinen, Naomi-Ngamta

Video Guide in Thai language - Electronic job application at SOL service.

65 p., 5 appendices. Language: Finnish. Spring 2016

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Community interpreting Degree title: Interpreter.

E- Services are a broad concept, but for my thesis I have narrowed it down to job search services. The aim of this thesis is to help Thai community living in Finland, to use e-transactions in their job search. It also aims to support the clients who find electronic transaction alienating or even distressful.

This thesis consists of product development in video format. The thesis comprises of a written report, product selection, and a seven-part tutorial video based on SOL Service Ltd.'s electronic job application program. It deals with topics related to translation, as well as a video guide production. The practical part of the thesis was a video guide step-by-step in Thai language, with subtitles in simple Finnish, so the product can also serve in helping other language groups.

This is the first tutorial video of its kind, in Finland, which caters to the Thai community in searching for jobs. The video also gives opportunity for further development, for example dubbing into other languages or adapting it to work for the hearing impaired.

The seven-part tutorial video was presented to various experts and Thai immigrants for feedback. The feedback received was positive and sparked interest for other similar projects. The video was available to the public for six days, but had to be removed from public viewing by the request of the job application program producers.

Keywords: guide, job application, video, translation,

ผู้เขียน: นาง นาโอมิ-งามตา เล่มปีอ่อนแน่น
ชื่อวิทยานิพนธ์: วิชาไอทีกลุ่มภาษาไทย-เทคโนโลยีอำนวยความสะดวกในการสมัครงานผ่าน
โปรแกรมค้นหางานออนไลน์ของบริษัท SOL จำกัด, ๖๕ หน้ากระดาษ., ๕
เอกสารแนบ
อาจารย์ผู้ปรึกษา: กาดิ สุทธิรัตน์
ปริญญา: มหาวิทยาลัยเคียกอเนีย สาขาวิชา การล่าม
ปีการศึกษา ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นแนวคิดที่กว้าง ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้เจาะจงทำการวิจัยในหัวข้อบริการค้นหางานออนไลน์เท่านั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือชาวไทย ผู้ที่ทำการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในการค้นหางานออนไลน์ให้กับตนเองในประเทศฟินแลนด์ ด้วยจุดประสงค์ที่จะทำให้การสมัครงานออนไลน์นั้นง่ายขึ้น โดยมีวิธีที่สนับประคบ นอกเหนือจากนี้ยังมีจุดประสงค์ในการช่วยลดความกดดันในการสมัครงานออนไลน์ของผู้สมัครงาน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นในรูปแบบวิธีที่สนับประคบ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลการรายกาย และ ได้นำการใช้โปรแกรมการสมัครงานออนไลน์ของบริษัท SOL จำกัด มาจัดทำเป็นส่วนหนึ่งของวิธีที่สนับประคบที่มีทั้งหมดเจ็ดขั้นตอนด้วยกัน ข้อมูลการเขียนในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้มีการบรรยายถึงหัวข้อขั้นตอนการแปล กระบวนการผลิตวิธีที่สนับประคบ การถ่ายทำวิธีที่สนับประคบ และการประเมินการดำเนินการในการผลิตวิธีที่สนับประคบ วิธีที่สนับประคบนี้มีการบรรยายเสียงภาษาไทยที่เข้าใจง่าย และ ยังมีคำบรรยายเป็นตัวอักษร โดยการใช้ภาษาฟินน์ เพื่อวิธีที่สนับประคบนี้จะช่วยเหลือทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน

ในประเทศฟินแลนด์ยังไม่ได้มีการผลิตวิธีที่สนับประคบภาษาไทยที่เกี่ยวกับการสมัครงานแต่อย่างใด โอกาสในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาวิธีที่สนับประคบนี้ คือ การดัดแปลงให้มีคำบรรยายเสียงในภาษาอื่น ๆ หรือจัดทำเป็นรูปแบบภาษามือ

วิธีที่สนับประคบนี้ได้มีการนำเสนอให้กับผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ และ คนไทยบางท่านเพื่อได้รับข้อเสนอแนะ ซึ่งวิธีที่สนับประคบนี้ได้รับการชื่นชมในแง่ดี พร้อมมีความสนใจในการผลิตวิธีที่สนับประคบในส่วนอื่นของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ วิธีที่สนับประคบนี้ได้รับอนุญาตให้เผยแพร่ในสื่อออนไลน์เป็นเวลาหกวัน เนื่องจากฝ่ายจัดจำหน่ายซอฟต์แวร์ได้ร้องขอให้ยุติการเผยแพร่ในสื่อออนไลน์ จึงทำให้วิธีที่สนับประคบนี้ได้มีการปิดทำการเผยแพร่ไปโดยปริยาย

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 SÄHKÖINEN ASIOINTI TYÖNHAUSSA	8
3 SOL PALVELUT	10
4 KÄÄNTÄMINEN JA SELKOKIELI	11
4.1 Skoposteoria ja sen soveltaminen video-oppaassa	12
4.2 Audiovisuaalinen kääntäminen ja sen soveltaminen video-oppaassa.....	14
4.3 Selkokieli ja sen soveltaminen video-oppaassa	16
5 VIDEO-OPPAAN TOTEUTTAMINEN KÄYTÄNNÖSSÄ.....	18
5.1 Lähdeteksteihin perehtyminen ja kääntäminen	19
5.2 Videotuotannon tuotantoprosessin vaiheet	28
5.2.1 Ruudunkaappausohjelma käyttäminen video-oppaassa.....	31
5.2.2 Green screen ja Chroma key -tekniikat.....	32
5.2.3 Video-oppaan tekijänoikeudet.....	36
5.2.4 Valmis video- opas.....	37
6 PALAUTTEET	38
7 POHDINTA	41
LÄHTEET.....	43
LIITTEET	46
LIITE 1: SOL Palveluiden rekisteriseloste	46
LIITE 2: Selostukset jatkojälkiäänitystä varten	49
LIITE 3: Haahtela HR Oy:n ja loppukäyttäjän välinen ohjelmiston käyttöoikeussopimusta.....	58
LIITE 4: Sari Isohanni kommentti	62
LIITE 5: Worapong Jariyaphruttipong arviointi	64

1 JOHDANTO

Sähköinen asiointi on verkossa tapahtuvaa virallista asioiden hoitamista. Sen ansiosta työnhaku, poliisin ajanvaraukset, maahanmuuttoviraston lomakkeiden täyttäminen ynnä muu on mahdollista hoitaa esimerkiksi kotoa käsin. Se helpottaa käyttäjiä ajallisesti ja säästää ympäristöä, sillä suurten arkistotilojen sijaan suuret määrät tietoa mahtuu tietokoneiden kovalevyille. Sähköisen asioinnin hallinnointi kuuluu Valtiovarainministeriölle. (Rasmus 2010.)

Opinnäytetyöni on tuotekehittely eli produktio seitsenosaisen video-oppaan muodossa, jossa katsojaa opastetaan täyttämään työhakemus sähköisesti. Opastus tapahtuu thaksi ja siinä on selkokielen suomenkielinen tekstitys. Työssä käytetty esimerkkihakemus löytyy SOL Palveluiden verkkosivujen avoimet työpaikat -osiosta.

Tämän opinnäytetyön on tarkoitus auttaa sekä Suomessa asuvia thaimaalaisia että kaikkia niitä maahanmuuttajia, jotka etsivät töitä SOL Palveluiden työnhakuohjelman kautta. Vuonna 2013 Suomessa asui 6484 thaimaalasta. (Tilastokeskus i.a). Thaimaalaiset ovat video-oppaani pääkohderyhmä. Sellaiset Thaimaalaiset jotka eivät osaa käyttää sähköistä asiointia ottavat minuun säännöllisesti yhteyttä. He tarvitsevat ylipäänsä apua viranomaisasioiden hoitamisessa. Nykyään apua tarvitaan myös sähköisen asioinnin hoitamiseen. Sähköinen asiointi on hyvin laaja käsite, joten opinnäytetyössäni rajoitin sen vain SOL Palveluiden sähköisen työnhakuohjelman käyttöön. Kyseinen työnhakuohjelma on hyvä alusta thaikieliselle video-oppaalle Suomessa. Tämä opinnäytetyö voi olla alkusysäys uudenlaiseen sähköisen asioinnin ohjeistukseen niin SOL Palveluissa, kuin missä tahansa muussakin yrityksessä.

Päädyin SOL Palveluihin, sillä tiedän heidän palkkaavan maahanmuuttajia. Eri kielille tehtävän jälkiäänityksen avulla video-opas voi avustaa myös laajempaa kohdeyleisöä. Mielestäni maahanmuuttajien sopeutumista on syytä helpottaa. Nimenomaan työnhaku ja sen saaminen on yksi suurimmista tekijöistä maahanmuuttajien integroitumisessa. Kun maahanmuuttajat saavat apua video-

oppaastani, se säästää myös viranomaisten, tulkkien ja maahanmuuttajien omaisten aikaa neuvonnassa.

Lisäksi tämä opinnäytetyö voi toimia mallina niille, joita sähköisen asiointin kehittäminen kiinnostaa. Näin tämä opinnäytetyö mahdollistaa vastaavanlaisten oppaiden tuottamisen myös muilla kielillä. Tämän opinnäytetyön avulla myös voidaan kehittää video-opastani ja luoda kokonaan uusia video-oppaita tekemäni työn pohjalta. Lisäksi on mahdollista tuottaa vastaavanlaisia ja paranneltuja video-oppaita muihinkin haasteisiin, joita yritykset kohtaavat vieraskielisten kanssa. Tällaisia ovat esimerkiksi kelan sähköiset asiointipalvelut, poliisin ajanvaraus, sähköisten lääkereseptien uusiminen ja sähköisen toimeentulohakemuksen täyttäminen.

Tämän opinnäytetyön kautta tulen oppimaan, kuinka käännöstyö videomuodossa toteutetaan. Tekemäni työn kautta tulen tutustumaan sekä media-alan sanastoon että työnhakuun liittyvään sanastoon. Lisäksi näkisin, että tulen kehittymään sekä kääntämisessä että äidinkielen hallitsemisessa. Tekemieni virheiden kautta opin myös välttämään vastaavanlaiset virheet tulevia projekteja ajatellen.

2 SÄHKÖINEN ASIOINTI TYÖNHAUSSA

Sähköinen asiointi on muun muassa yritysten tällä hetkellä suosima tapa hoitaa työnhakuun ja muuhun asiointiin liittyvät hakemukset. Sen suosio ei ole rajoittunut pelkästään kaupalliseen käyttöön, vaan myös valtion viranomaiset hyödynävät sitä työssään. Niin julkiset kuin yksityisetkin yritykset ovat ottaneet sähköisen asioinnin käyttöönsä. Suurimmalle osalle suomalaisista sähköisestä asioinnista on ollut paljon hyötyä. Osalle kansasta se on kuitenkin yhä edelleen vieras käsite. Koska se on käsitteenä joillekin vaikeaa omaksua, se aiheuttaa sekä syrjäytymistä että kuilua kansalaisten välille. (Sisättö 2004, 49.)

Miettisen mukaan tietotekniikan kehitys on vaikuttanut myös työnhakupalveluun rekrytoinnin siirtyessä Internetiin. Työhakemukset täytetään nykyään tietokoneen äärellä ja sähköisesti. (Miettinen 2010.) Mielestäni se aiheuttaa ongelmia sille osalle kansasta, joka ei hallitse tietotekniikkaa. Seurauksena osaamattomat syrjäytyvät ja jäävät paitsi teknologian mahdollisuuksista.

Rasmuksen mukaan Suomen tietoyhteiskunta on ottanut käyttöönsä uudenlaisen toimintatavan vanhojen käytäntöjen tilalle. Valtiovarainministeriö määrittä sähköisen asioinnin osaksi sähköistä hallintoa. (Rasmus 2010.) Sähköiseen asiointiin liittyvä laki säädettiin eduskunnassa tehdyn päätöksen mukaisesti. Laki tuli voimaan vuoden 2003 helmikuusta alkaen. Lain tarkoitus on lisätä sujuvuutta sekä viranomaisen käyttöön että heidän asiakasryhmille. (Suomen Kuntaliitto 2013, 139.) Sisätön mukaan Internetin käyttö on laajentunut ja hänen mukaansa myös käyttäjien käyttötaitoa tulisi laajentaa. Syrjäytyminen on tarkoitus välttää tiedon ja taidon avulla. (Sisättö 2004, 49.)

Työmarkkinoilla tapahtuu jatkuvaa muutosta, jonka mukana syntyy eriytymistä. Työttömyyden lisääntyminen vaikuttaa myös työn vaihtuvuuteen. Tavallisen työnhakijan työnhakuprosessi riippuu hakijan luovuudesta ja uskalluksesta. Työnhaku sähköisesti ja verkossa lisääntyy koko ajan. Internetin avulla voi hakea työtä monin eri tavoin, kuten esimerkiksi yksityisten yritysten kotisivujen kautta, työhallinnon verkkosivuilta, sekä työnhakufirmojen ja yhteisöjen palve-

luista. (Pyykkö 2004, 13–48.) Myös Sosiaalisen median avulla voi löytää töitä. Kansainvälisessä työhaussa työnantajat ilmoittavat avoimista työpaikoista muun muassa LinkedInin, Facebookin ja Twitterin välityksellä. Sen lisäksi monissa maissa ja monilla kielialueilla on omia suosittuja sosiaalisen median palveluita, joissa on mahdollista löytää töitä. (Hoppe & Laine 2014, 257.)

Suomen kansainvälistyessä tulee kehityksessä ottaa huomioon myös maahanmuuttajat. Sisätön mukaan työhaun hoitaminen sähköisesti tuottaa haasteita jo monille suomalaisille. Kyvyttömyys työhaun hoitamiseen voi johtaa syrjäytymiseen. (Sisättö 2004, 50.)

3 SOL PALVELUT

Opinnäytetyön tuoteosa rakentui SOL Palveluiden sähköisen työnhakuohjelman pohjalle. Nykyinen ohjelma astui voimaan 2015 kesäkuun lopussa. (Laura Itkonen, henkilökohtainen tiedonanto 10.12.2015). SOL Palvelut on kansainvälinen perheyritys, joka pitää sisällään siivous-, toimitila-, kiinteistöhoito- ja turvallisuuspalvelut. Suomessa SOL Palvelut toimii ympäri Suomea ja kansainvälisesti niin Virossa, Venäjällä, Latviassa, Liettuassa kuin Ruotsissakin. SOL Palvelujen juuret ovat Lindström Oy:ssä, joka on yksi Suomen vanhimmista liikeyrityksistä. Alkunsa se sai Liisa Joroisen toimesta, kun tämä vuonna 1991 osti perheyrityksestä siivous- ja jätepalvelut. Tänäpä SOL Palvelut tunnetaan ympäri maailmaan monipuolisista palvelutoiminnoistaan. Yrityksen kotisivuilla SOL Palvelut ilmoittaa arvoikseen muun muassa aurinkoisen tyytyväisen asiakkaan ja luotettavuuden. Tällä hetkellä SOL Palveluiden alaisuudessa työskentelee 12 000 henkilöä. (SOL Palvelut i.a 1.) Koska SOL Palvelut tarjoavat monipuolista työtä myös maahanmuuttajille, näen sen sähköisen työnhakuohjelman sopivan hyvin opinnäytetyöhöni esimerkkinä. Mielestäni heidän aurinkoisuutensa ja iloisuutensa voi rohkaista maahanmuuttajia hakemaan töitä juuri heiltä.

4 KÄÄNTÄMINEN JA SELKOKIELI

Selkokielen tarkoitus on tehdä viestinnästä helpommin ymmärrettävää (Leskelä & Virtanen 2006, 7). Reissin ja Vermeerin mukaan erilaisia käännosteorioita on kehitetty läpi käännoستieteen historian. Heidän mukaansa kaikki kääntäminen lähtee siitä, että toiselle kulttuurille suunnattu puhe tai teksti pyritään kääntämään toiselle kulttuurille ymmärrettävään muotoon. Kääntäjälle on edullista tuntea sekä lähde- että käännoستekstin kulttuuri, sillä sekä kulttuuri että moni muukin tekijä vaikuttaa tekstin ymmärrettävyyteen. Lisäksi kääntämiselle tyypillistä on se, että lähde- ja kohdeteksti säilyvät sekä kokonaisuutena että osina niin, että kääntäjä kykenee yhä muokkaamaan tuotostaan. Heidän mukaansa lähteen ei tarvitse olla kirjallisessa muodossa, vaan myös nauhalta kuunneltu puhe voidaan kääntää. Nauhaa uudelleen kuunneltaessa käännoستä on mahdollista muokata ja korjata. Myöskään itse käännoستä ei tarvitse tuottaa kirjallisesti, vaan käytössämme voivat olla muun muassa sanelin tai videokamera. Kaiken kaikkiaan käännoستeorian päämäärä on tuoda käännoستuksen merkitys toiselta kulttuurilta toiselle. (Reiss & Vermeer 1986, 13,18, 118.)

Mihin kääntämistä ylipäättään tarvitaan? Jäniksen mukaan kääntäminen syntyy kahdesta syystä. Ensimmäinen syy on se, että tietty ryhmä tai henkilö tarvitsee tiedon siitä mitä vieraskielisessä tekstissä tai puheessa sanotaan. Toinen syy on se, että jokin olemassa oleva henkilö tai ryhmä haluaa kertoa jotain vieraskielisille lukijoille tai kuuntelijoille. Jäniksen mukaan kääntämisessä on yleensä kaksi vaihetta. Ensimmäinen on lähdetekstin ymmärtäminen ja toinen on siitä ymmärretyn sisällön tuottaminen. (Jänis 2007, 67–81.) Tämän opinnäytetyön sisältö oli informatiivista tekstiä, jossa lähdekieli oli suomi ja kohdekieli thai.

Vermas-Lehdon mukaan kääntäminen ei ole niin yksinkertaista kuin voisi luulla. Hänen mukaan se on monimutkainen prosessi, jossa erilaiset asiat on huomioitava ja siinä on jatkuvasti tehtävä valintoja eri käännoستvaihtoehtojen suhteen. (Vermas-Lehto 1999, 16.)

Tämän opinnäytetyön selostukset oli laadittu sen pohjalta, kuinka SOL Palveluiden sähköistä työnhakuohjelmaa käytetään. Lisäksi työssä käytettiin SOL Palveluiden verkkosivuilla esiintyneitä termejä. Opinnäytetyöni käännöksiä tehdesäni huomasin käännösten monimutkaisuuden sana valintojen kanssa. Suurin osa lähdetekstistä oli itse luomiani lauseita. Laadin ensimmäisen lähdetekstin suomenkielisestä sanastosta thai-kieliseksi lauseiksi. Tämän jälkeen käännsin thai-kielisen tekstin vielä suomen selkokielelle video-oppaan suomenkielisiä tekstityksiä varten. Haasteena oli rakentaa sen kaltaisia suomenkielisiä lauseita, jotka sopivat myös thai-kielelle.

Esimerkki 1:

Minun tuli löytää thai-kielinen vastine sanalle ”rekisteriseloste”, jota ei kuitenkaan sellaisenaan ollut olemassa. Niinpä avasin sanan itse näin: ”säännöt henkilötietojen käyttämiseksi työnhakijarekisterissä”. Mielestäni se antaa katsojalle selkeämmän kuvan siitä, mitä he tulevat rekisteriselosteessa kuulemaan. Käsitelen kääntämistä ja sen haasteita vielä tarkemmin luvussa 5.1, jossa käydään läpi video-oppaan toteuttamisen käytännön osaa. Alkuperäisen rekisteriselosteen sisältö löytyy liitteestä 1.

4.1 Skoposteoria ja sen soveltaminen video-oppaassa

Chestermanin mukaan kääntäminen ilman teoriaa on kuin tekisi käännöstä sokeana. Hänen mukaan käännöksessä ei olisi näkemystä tai itsekritiikkiä, mitkä muodostavat koosteen järkevyyden. Hänen mukaan ongelmat ratkaistaan tervettä järkeä käyttäen, mutta se ei takaa tuloksen olevan terveen järjen mukainen. (Chesterman 2007, 341–348.)

Skoposteorian kehittivät Hans J. Vermeer ja Katharina Reiss 1970–1980-luvun taitteessa. Sen ytimessä on kohdetekstin tarkoitus, joka vaikuttaa tekstin kääntämiseen. Tämä tarkoitus saattaa täysin erota lähdetekstin tarkoituksesta, jonka takia käännöksen ei odoteta vastaavan lähdetekstiä. Skoposteoria on luonteeltaan viestinnällinen ja sen mukaan kohdetekstin vastaanottajilla on erilaiset tarpeet, taustatiedot ja ajattelutapa kuin lähdetekstin lukijoilla. Tämä tulee ottaa

huomioon tekstiä käännettäessä. (Vermas-Lehto 2008, 19–22.) Tämän opin-
näytetyön käännösteoriaksi valitsin skoposteorian. Tämän teorian pääosassa ei
ole käännetty teksti, vaan kohderyhmä jota varten käänнос tehdään. Valmista
käännöstä voidaan tukea myös käyttämällä kohderyhmän ymmärtämää kehon-
kieltä ja muuta toimintaa.

Reissiä ja Vermeriä siteeraten ”kreikan kielen skopos-sana merkitsee tavoitetta
tai päämäärää”. Skoposteoriassa painotetaan nimensä mukaisesti käännöstyöl-
le annettua tavoitetta ja päämäärää. Käännösteorian tärkeintä sääntöä kutsu-
taan skopossäännöksi, jossa ”toiminnan määrää sen tarkoitus” (Reiss ja Ver-
meer 1986, 58.) Skoposteoriassa käännöstyölle annetun tavoitteen saavuttami-
nen on tärkeämpää, kuin tietyn kaavan noudattaminen. Erityisen tärkeitä ovat
käännöstyön tavoitteet ja niiden hierarkia (Reiss & Vermeer 1986, 12, 13, 54,
58.)

Reissin ja Vermeerin mukaan jopa arkisella elämällä on päämäärä ja tarkoitus.
He antoivat esimerkiksi tekstin tuottamisen, joka on tarkoituksen omaava teko.
Tekstin kirjoittamisella on päämäärä, jonka lisäksi tekstissä on otettu huomioon
jokin vastaanottaja tai vastaanottajaryhmä. Viestinnäksi kutsutaan niitä tilantei-
ta, joissa kaksi tai enemmän ihmistä kommunikoii keskenään tavalla tai toisella.
Reissin ja Vermeerin mukaan viestintä kuuluu kulttuuriin ja kulttuuriin kuuluu
kieli. Heidän mukaan kielen tuottamisessa on kaksi osaa, joista toinen on pinta-
rakenne, jossa teksti on valmiiksi tuotettu. Toista osaa kutsutaan syväraken-
teeksi, jossa kulttuuri vaikuttaa viestinnän muotoiluun. Lisäksi se pitää sisällään
suunnittelua, johon kuuluu viestinnän uudelleen rakentaminen ja laatiminen eli
strukturointi ja formulointi. (Reiss & Vermeer 1986, 12–13)

Sähköinen asiointi voi olla raskasta sekä vähän koulutetuille thaimaalaisille että
vähän koulutetuille maahanmuuttajille. Video-oppaassa olen pyrkinyt vähentä-
mään työnhakuun liittyvää ahdistusta. Näin olen skoposteoriaa hyödyntäen pyr-
kinyt tekemään video-oppaastani helposti ymmärrettävän. Tämä mielessäni loin
myös keventävän henkilöhahmon, eli video-oppaan päähenkilön. Päähenkilö
edustaa sähköisen työnhakuohjelman kanssa kipuilevaa maahanmuuttajaa,
johon myös oikeilla työnhakijoilla on mahdollista samaistua. Pyrin välttämään

ylimääräistä virallisuutta jo muutenkin raskaan aiheen ympärillä. Hahmoa luodessani otin huomioon sekä thaimaalaisen huumorin että viihdekulttuurin. Päähenkilön lisäksi loin video-oppaalleni selostajan, joka toimii päähenkilön avustajana. Selostaja on päähenkilöä virallisempi hahmo, jonka tarkoitus on tuoda tasapainoa myös suomalaista kulttuuria ajatellen. Kuva 1 havainnollistaa tätä asetelmaa. Opinnäytetyöni tärkein päämäärä on nimenomaan innostaa työttömiä ja vähän koulutettuja thaimaalaisia ja muita maahanmuuttajia työnhakuun. Tämän päämäärän tavoittaminen on skoposteorian mukaisesti tärkeämpää, kuin virallisten kaavojen noudattaminen.

KUVA 1. Kuvankaappaus video-oppaan materiaaleista

4.2 Audiovisuaalinen kääntäminen ja sen soveltaminen video-oppaassa

Terminä sana audiovisuaalinen osoittaa kuulo- ja näköaistimuksiin. Sen juuret tulevat latinasta, jossa audio tarkoittaa kuulemistä ja visio näkemistä. Audiovisuaalisuus perustuu siis kuuloon ja näköön perustuvaan havainnointiin. (Herkman 2001, 12.) Herkmanin mukaan käytännössä kaikki inhimillisen viestinnän alueet ovat audiovisuaalisia. Se kattaa sisälleen eri mediat kuten esimerkiksi television, sosiaalisen median ja radion. (Herkman 2001, 12–21.)

Rannan ja Surakan mukaan audiovisuaalisessa teknologiassa on tapahtumassa suuri muutos liittyen viestintävälineiden digitalisoitumiseen. Heidän mukaan se tulee näkyviin sekä tulkkien ja kääntäjien työssä että heidän työvälineissään. Heidän mukaan audiovisuaalisen viestinnän perusteiden ymmärtäminen auttaa kääntäjää silloin, kun hän työskentelee ruudulla näkyvän kuvan kanssa. Audiovisuaalista käännöstä tehdessä on kääntäjän ymmärrettävä kuvan ja tekstin välinen yhteys. Toisaalta ruudulla näkyvää kuvaa ei välttämättä käännetä ruutu- tai selostustekstiksi. Kuva ja teksti eivät saa olla ristiriidassa keskenään, jollei sitä nimenomaan haeta. (Ranta & Surakka 2008, 131–145.)

Rannan ja Surakan mukaan audiovisuaalista kääntämistä voidaan käyttää myös suomen kielen harjoituksena, sillä lopullisen käännöksen toimittaminen vaatii paljon rohkeutta. Usein kääntäjä joutuu karsimaan ja poimimaan tekstistä vain sen olennaisen osan sovittaakseen sen ruudulle sopivaksi tekstiksi. Toisaalta selostuksessa ja jälkiäänityksessä kääntäjän on kyettävä sovittamaan teksti suomalaisen puhujan suuhun sopivaksi. Heidän mukaansa ruututekstin tekemiseen kuuluu muun muassa tila- ja aikarajoitukset, tiivistäminen ja tekstin olennaisen sisällön löytäminen sekä tekstin rytmin löytäminen. (Ranta & Surakka 2008, 131–145.)

Vertasen mukaan kääntäjän tulee aina olla uskollinen käyttämälleen lähdetekstille. Hänen tulee pyrkiä välittämään lähdetekstin tyyli ja tunnelma mahdollisimman hyvin. Vertasen mukaan sama peruste pätee myös ruututekstiin, vaikka toisaalta hänen mielestään kääntäjä joutuukin usein tekemään radikaaleja ratkaisuja mahduttaakseen puhujan sanoman yksi- ja kaksirivisiksi teksteiksi. Hänen mukaan ruudulle mahtuu kaksi kertaa kolmekymmentäkolme lyöntiä. Kuitenkaan tarkoitus ei ole kääntää kaksi kertaa kolmekymmentäkolme lyöntiä yhdeksi pötköksi, vaan jakaa se puheeseen sopiviksi palasiksi. Hänen mukaan lukijan on ymmärrettävä tekstin sisältö yhdellä lukaisulla, vaikka koko asia ei mahtuisikaan kahdelle riville. Kun teksti ei kokonaisuudessaan mahdu kahdelle riville, on se Vertasen mukaan jaettava loogisina ja yksiselitteisinä ajatuskokonaisuuksina useammalle riville. Näin tehdessä tulee käännetyn lauseen viimeisen sanan perään lisätä välilyönnillä erotettu tavuviiva. Se toimii merkinä siitä, että lause jatkuu. Tavoite on kuitenkin se, että asiat ilmaistaan mahdollisimman

lyhyesti ja ytimekkäästi. Vertasen mukaan tekstissä käytetyn kirjainkoon tulee olla riittävän iso, jotta lukija kykenisi näkemään sen. Kuitenkaan kirjainkoko ei saa olla liian iso. Kahdelle riville mahdutetun tekstin tulisi näkyä ruudulla noin 4-5 sekuntia ja yhden rivin tekstin noin 2-3 sekuntia. (Vertanen 2008, 149–170.)

Olen tottunut tekemään käännöstyöni kirjallisesti. Opinnäytetyöni audiovisuaalista käännöstä tehdessäni jouduin uudella tavalla ottamaan huomioon lauseiden pituuden ja kieliasun. Niin kuin Vertanen kirjoittaa, ruudulle mahtuu vain tietty määrä tekstiä. Käännöstä tehdessäni jouduin siis miettimään miten tekisin käännöksestä mahdollisimman lyhyen ja ytimekkään. Haastavaa oli sovittaa käännetty teksti puheeseeni niin, että katsojalla olisi aikaa lukea ja ymmärtää se. Välillä tekstit venyivät liian pitkeiksi, mutta välilyönnillä erotetun tavuviivan käyttö helpotti käännöksen sujuvuutta. Haastavaa oli myös ruudulla näkyvän tekstityksen oikea rytmittäminen, mutta mielestäni onnistuin siinä hyvin. En ole aikaisemmin tehnyt audiovisuaalista käännöstä, joten tämä tekniikka oli minulle uusi ja vieras.

4.3 Selkokieli ja sen soveltaminen video-oppaassa

Selkokielen päämäärä on muuttaa sekä kielen rakennetta että sisältöä niin, että sitä olisi helpompi ymmärtää. Lähtökohtaisesti sen kohderyhmään kuuluvat muun muassa kehitysvammaiset, vanhukset ja maahanmuuttajat. (Virtanen 2002, 7–21). Selkokielisten rakenteiden rakentaminen on selkokielisten teoksen ydin. Ne sisältävät sanastot, lauserakenteet, tekstirakenteet ja typografian eli visuaalisen suunnittelun. (Rajala & Virtanen 1986, 32–34.) Selkokieli on selkeää nimenomaan sille väestöryhmälle, jolle se on suunnattu. Yleisesti ottaen näiden ryhmien vastaanottokyvyssä tiedetään olevan puutteita. Selkokielen tarkoitus ei kuitenkaan ole suuntautua ylhäältä alas, vaan lisätä tasa-arvoa. (Rajala & Virtanen 1986, 31.)

Selkokielelle ominaista on muun muassa käyttää lyhyitä lauseita ja välttää pitkiä sanoja. Siinä käytetään yleisesti käytettyjä sanoja ja vaikeasti ymmärrettävät sanat selitetään. Erikoisemmissa tapahtumissa ja ilmiöissä tarvitaan enemmän

sisällön selitystä. Slangi- ja murre sanoja pyritään välttämään ja kohderyhmän kielelliset taidot tulee ottaa huomioon. Näihin selkokielen ominaispiirteisiin tulee kuitenkin suhtautua varauksella, sillä niiden merkitys vaihtelee kohderyhmästä riippuen. Selkomateriaalia tuottaessa tuottajan tulee aina olla yhteydessä kohderyhmänsä kanssa. (Rajala & Virtanen 1986, 32–34.)

Selkokielisessä vuorovaikutuksessa osaavampi osapuoli muokkaa kommunikointitapaansa puhekumppaninsa tarpeiden mukaiseksi. Hän pyrkii myös parhaansa mukaan ymmärtää tämän tapaa kommunikoida. Tarvittaessa hän ottaa avukseen myös puhetta tukevia keinoja kommunikoida, kuten piirtämistä, viittomista tai valmiita kuvia. (Kartio 2009, 8.)

Vähän koulutetuille thaimaalaisille suomen kielen ymmärtäminen on haastavaa. Lisäksi tietotekniikan hallitseminen tuo haasteita sähköiseen työnhakuun. Selostajan selostus video-oppaassa tapahtuu thai-kielellä. Käytin lauseissani mahdollisimman yleisesti tunnettuja sanoja, jotta kohderyhmäni kynnys käyttää SOL Palveluiden sähköistä työnhakuohjelmaa madaltuisi. Käännöksestä löytyy kuitenkin myös osia kuten rekisteriseloste, josta välittyy hieman virallisempi sävy. (SOL Palvelut i.a. 2). Käännöstyö tapahtui suomesta thai kielelle ja thai kielestä suomen selkokielelle tekstitysmuodossa. Valmiit selkosuomella kirjoitetut selostustekstit löytyvät liitteestä 2, mikä on selostukset jatkojälkiäänitystä varten.

Opinnäytetyössäni joidenkin lakitekstien ja termien vastineiden löytäminen oli vaikeaa kiireisessä aikataulussa. Pyrin käyttämään yleisesti käytettyjä sanoja, vältin vaikeasti ymmärrettävät sanat ja selitin ne vaikeasti ymmärrettävät sanat, joita en kyennyt välttämään. Lyhensin myös lauseita tarpeen mukaan. Oppaan selostusohje eli selostajan puheosuus oli ohje siitä mitä ruudulla tapahtuu ja mitä katsojan tulisi tehdä. Sitä laatiessani olin jatkuvasti yhteydessä thaimaalaisiin koekuuntelijoihin. He antoivat palautetta puheeni sujuvuudesta ja sanojen merkityksestä, jonka mukaan pyrin muokkaamaan käännöstä selkeämmäksi. Viestin ymmärrettävyyden lisätäkseen hyödynsin kehonkieltä, ja oppaan editointivaiheessa pyrin keventämään tunnelmaa muun muassa musiikin avulla.

5 VIDEO–OPPAAN TOTEUTTAMINEN KÄYTÄNNÖSSÄ

Valittuani aiheekseni video-oppaan tuottamisen, otin selvää löytyisikö mistään vastaavanlaisia tuotteita. Tässä vaiheessa en vielä ollut saanut ideaa SOL Palveluiden sähköisestä työnhakupalvelusta. Selaillessani TE-infon sivuja löysin sivuilta video-oppaan, joka oli suunnattu uusille maahanmuuttaja-asiakkaille. (TE-info i.a). Opas oli kuvitettu vaihe vaiheelta ja sitä pystyi katsomaan sekä thai-kielillä että muillakin kielillä. Ensimmäinen ajatukseni oli tehdä kyseiselle video-oppaalle jatko-osa. En kuitenkaan saanut lupaa TE-toimistolta, mutta ajatus thaikielisestä video-oppaasta innosti minua edelleen.

Sitten sain idean SOL Palveluiden sähköisestä työhausta. Valitsin kohteekseni heidän sähköisen työnhakupalvelunsa ja suunnittelin video-oppaan, jossa opetetaan vaiheittain kuinka sähköinen työhakemus täytetään. Olen jo pitkään opastanut Suomessa asuvia thaimaalaisia sähköisen asiointin parissa. Sain idean siitä, että ymmärsin voivani helpottaa opastukseni video-oppaan avulla. Näin onnistuisin opastamaan sekä lähelläni olevia thaimaalaisia että niitäkin, jotka asuvat eri puolilla Suomea. Lisäksi näin, että myös muilla maahanmuuttajilla olisi mahdollisuus oppia käyttämään SOL Palveluiden sähköistä työhaakuohjelmaa. Ympäriälläni on paljon media-alan osaajia, joten video-oppaan toteuttaminen ei ollut ongelma. Opinnäytetyöni tavoite on tukea sekä Suomessa asuvia työttömiä thaimaalaisia että muitakin maahanmuuttajia. Lisäksi videooppaallani on mahdollista keventää SOL Palveluiden rekrytointipalveluiden työmäärää, koska näin heidän ei tarvitsisi käyttää aikaa neuvonnassa.

Opinnäytetyöni videotuotantoon sain ohjaajakseni media-assistentti Roni Lempiäisen. Hän on opinnäytetyöni toinen ohjaaja. Hän vastasi kaikesta videotuotantoon liittyvästä osaamisesta kuten kuvausvälineistä, kuvauspaikkojen valmisteluista ja editoinnista. Oma osuuteni oli henkilöhahmojen luominen, lähdeteksteihin tutustuminen, käännöstyön tekeminen ja työn suunnitteleminen.

Opinnäytetyöni suunnittelutyön aloitin tammikuussa 2015. Perehtymisen lähdekirjallisuuteen aloitin helmikuussa, jolloin suunnittelin aloittavani kesäkuussa. Pidimme suunnittelupalaverin video-oppaan tuottamisesta yhdessä toisen oh-

jaajani kanssa. Päätimme aloittaa videoprojektin heinäkuun alussa, jotta saisimme sen valmiiksi elokuuhun mennessä. 2015 maaliskuussa Thaimaassa alkanut puolen vuoden kansainvälinen vaihto olikin yllättävän haastava. Osittain siitä johtuen vuoden alussa tekemäni aikataulu viivästyi. Sain myös uutta näkökulmaa video-oppaan tuottamiseen, kun pidimme palaverin yhdessä toisen ohjaajani kanssa. Haasteista huolimatta saimme video-oppaan valmiiksi elokuun alkuun mennessä.

Tuote onnistui paremmin kuin odotin. Mielestäni ideani video-oppaasta oli hyvä, mutta toisen ohjaajani työpanos sai laadun menemään yli odotuksieni. Haasteista huolimatta saimme työn ajoissa valmiiksi. Pienen viiveen projektille on tuonut päätökseni kysyä lupaa videon julkaisemiselle SOL Palveluilta. Halusin näyttää heille jotain konkreettista ennen pyyntöäni. Video-oppaani ensimmäinen jakso oli valmis vasta heinäkuussa, joten asia pääsi vireille vasta silloin. Myöhästyminen lupien kanssa oli hidastanut video-oppaani julkaisua. En ollut riittävästi hyvin varautunut muutoksiin, joka näkyi alkuperäisessä suunnitelmassani. Myös videon tekoon liittyen minulla oli epärealistisia käsityksiä aikatauluista. Projektin tarkemmat käytännön osuudet löytyvät alaluvuissa.

5.1 Lähdeteksteihin perehtyminen ja kääntäminen

Lähdetekstinäni toimi siis SOL Palveluiden sähköinen työnhakuohjelma ja sen sisältämän sähköisen työnhakulomakkeen täyttäminen. Tekstiin perehtyminen oli työni ensimmäinen askel. Perehtymisen avulla kykenin hahmottamaan, kuinka opastus tulisi etenemään videolla. Minun täytyi siis tutustua SOL Palveluiden sähköisen työnhakulomakkeen täyttämiseen, jotta kykenisin opastamaan myös muita. Tässä työvaiheessa laadin video-oppaan selostusohjeen eli selostajan selostuksen ensin suomenkielisen sanaston mukaan, jonka jälkeen rakensin sen thai-kielisiksi lauseiksi.

Haasteena perehtymiselle oli se, että SOL Palveluiden sähköinen työnhaku uudistui kesken opinnäytetyöni tekemisen. Alun perin SOL Palveluiden sähköinen työnhaku piti sisällään vain yhden lomakkeen. Ennen käytännön työn aloittamis-

ta olin siis tutustunut vain tähän lomakkeeseen. Tässä lomakkeessa työnhakijan tuli täyttää seuraavat tiedot: omat henkilötiedot, työlupa, ajokortti, terveydentila, terveydentilan arviointi, koulutus, muut kurssit, kielitaidot, ATK- taidot, pätevyudet, erityisosaamiset, työkokemukset, sekä työtehtäviä, työaikoja ja työsuhdetta koskevat toivomukset. Lomakkeen lopussa pyydettiin tietoa mahdollisilta suositelijoilta.

Aloittaessamme video-oppaan tekemisen toisen ohjaajani kanssa, huomasimme, että koko SOL Palveluiden sähköinen työnhaku oli uudistunut. Uudistunut työnhakuohjelma piti sisällään monivaiheisen työnhakuprosessin. Kieltämättä uusi ohjelmisto oli entistä parempi, mutta video-oppaani valmistumiselle se toi päähäni ensimmäisen harmaan hiuksen. Aloitettua työtä ei kuitenkaan voi jättää kesken, joten päätin pysyä sinnikkäänä. Ensi järkytyksestä selvittyäni aloitin uuteen ohjelmistoon perehtymisen ja käännöstyön suunnittelun. Näin opinnäytetyöstäni tuli huomattavasti aiottua laajempi.

Opinnäytetyöni tarkoitus oli laatia thai-kielinen video-opas sähköisestä työnhakuohjelmasta. Kohderyhmäni asuu Suomessa, joten käänös tapahtui suomesta thaimiksi. Tässä työvaiheessa käännsin myös thai-kielisen lähdetekstin selkokieliseksi suomenkieliseksi tekstitykseksi. Selostusohjeeni päämäärä oli opastaa katsojaa käyttämään SOL Palveluiden uudistunutta työnhakuohjelmaa. Ensimmäiseksi opettelin itse käyttämään uutta työnhakuohjelmaa. Koska uudistuneessa työnhakuohjelmassa oli monta osaa, hahmottelin suomenkielisen selostusoppaan samassa järjestyksessä kuin se oli SOL Palveluiden verkkosivuilla. Ensimmäisistä suomenkielisistä hahmotteluista ei tullut kunnollisia lauseita, vaan sanoja mitkä olivat SOL Palveluiden verkkosivuilla esiintyneet. Kutsun niitä sanoja itseäni helpottaakseni ”avainsanoiksi”. Tämän jälkeen käännsin avainsanat thai-kielille ja rakensin thai-kielisiä lauseita avainsanojen ympärille, jonka jälkeen käännsin ne taas suomenkieliseksi lauseiksi. Siirrettyämme valmiit käännökset editointiohjelmaan, kohtasimme ongelman johon en ollut osannut varautua. Tekemäni käännökset sisälsivät liian pitkiä lauseita videolla näkyvää tekstitystä ajatellen. Jouduin siis lyhentämään lauseita entisestään, jotta ne olisi riittävän lyhyitä katsojia ajatellen. Tässä on muutamia esimerkkejä video-oppaan valmiista tekstityksistä ja siitä, miten se lopulta tuli tähän lopputulokseen.

Esimerkki: 2

Kuten Reiss & Vermeer skoposteoriassa mainitsevat, tulee käännöksessä sen mukaan olla sekä tarkoitus että toiminto. Tässä esimerkissä päämääräni oli saada katsoja mukaan seuraamaan ja toimimaan siten, miten selostaja video-oppaassa opastaa. Seuraavassa lauseessa käytin kolmea avainsanaa: www.sol.fi, internet-selain ja enter. Ensiksi käänsin nämä avainsanat thai-kielille, jonka jälkeen rakensin niistä kokonaisia thai-kielisiä lauseita. Käännöstä tehdessäni pyrin miettimään sitä, mikä eniten innostaisi katsojaa pysymään mukana.

”Oletko valmis hakemaan työtä internetin kautta? Jos olet valmis, avaa internetisi. Avattua sivun, kirjoita www.sol.fi, sen jälkeen paina enteriä!”

”พร้อมแล้วใช่ไหมคะ ที่จะไปสมัครงานผ่านทางอินเทอร์เน็ตด้วยกัน? ถ้าพร้อมแล้วเปิดอินเทอร์เน็ตเลยคะ

เมื่อเปิดมาแล้ววนะคะก็พิมพ์ลงไปคะ www.sol.fi กดเอ็นเทอร์เลยคะ”

Kuten yllä olevasta lauseesta näemme, selostajan selostus tapahtui thai-kielisten lauserakenteiden ja niiden lausejärjestysten mukaan. Vertasen neuvo ruudulla näkyvälle tekstitykselle oli se, että siinä saa olla kaksi kertaa kolmekymmentäkolme lyöntiä kahdelle riville. Koska yllä mainitussa lauseessa oli 146 lyöntiä, jouduin jakamaan sen kuuteen osaan pysyäkseen Vertasen antamissa ohjeissa. Lisäksi lauserakenteita oli muutettava suomalaisen sanajärjestyksen mukaan, sillä tekstitys oli suunnattu suomalaisille katsojille. Lopullinen versio näkyy alla olevissa lauseissa.

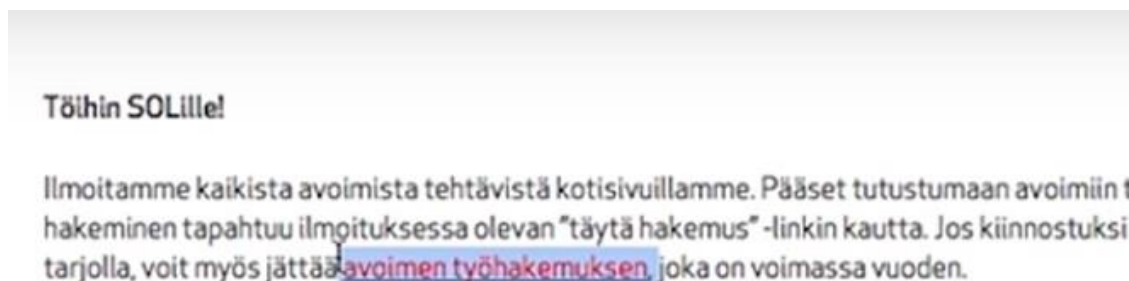
”Aloitetaan työnhaku, oletko valmis? Kun olet valmis, avaa internet-selaimesi ja kirjoita www.sol.fi. Sitten paina enteriä”

Lauseet oli jaettu kuuteen osaan ja alle kolmeenkymmeneen lyöntiin, jotta ne näkyisivät ruudulla selkeästi ja tulisivat samassa rytmissä selostajan selostuksen kanssa. Vaikka thai-kielinen selostus ja suomenkielinen käännös eivät koh-
taa sanatarkasti, on niissä silti sama keskeinen ajatus.

1. "Aloitetaan työnhaku -,
2. oletko valmis? -,
3. Kun olet valmis -,
4. avaa internet-selaimesi -,
5. ja kirjoita www.sol.fi. -,
6. Sitten paina enteriä!"

Videolla pyrin kommunikoimaan selostukseni innostavasti, jotta pitäisin katsojat mukana. Tavoitteeni oli saada katsojat innostumaan asiastani. Suomenkielises- sä tekstityksessä pyrin sanoilla luomaan sekä innostavan että rohkaisevan tun- nelman. Thai-kielisessä selostuksessa otin huomioon myös äänensävyt ja ke- honkielen.

Käännöstyötä tehdessäni valitsin mahdollisimman yksinkertaisia sanoja, koska halusin erityisesti huomioida huonosti koulutettuja thaimaalaisia. Lisäksi kää- ntämisen yhteydessä otin käyttöni selkokielen ohjeistukset, jotka ohjasivat teks- tin helpommin ymmärrettäväksi. Käännöstyön edetessä nauhoitin kääntämäni selostusohjetta ja kuuntelutin sitä thaimaalaisilla koekuuntelijoilla. Tein korjauk- sia sekä itseni että heidän huomaamiin virheisiin. Video-opas sisälsi monia lau- seita, jotka tein selkokielen ominaispiirteiden mukaisesti sekä suomeksi että thaiksi. Seuraavissa esimerkkilauseissa johdattiin katsojaa kohti avointa työha- kemusta ja ansioluettelon täyttöö. Selitin auki sen mitä katsojat ruudulla näkevät ja mitä se tarkoittaa. Kuva 2 ja kuva 3 havainnollistavat nämä esimerkit.

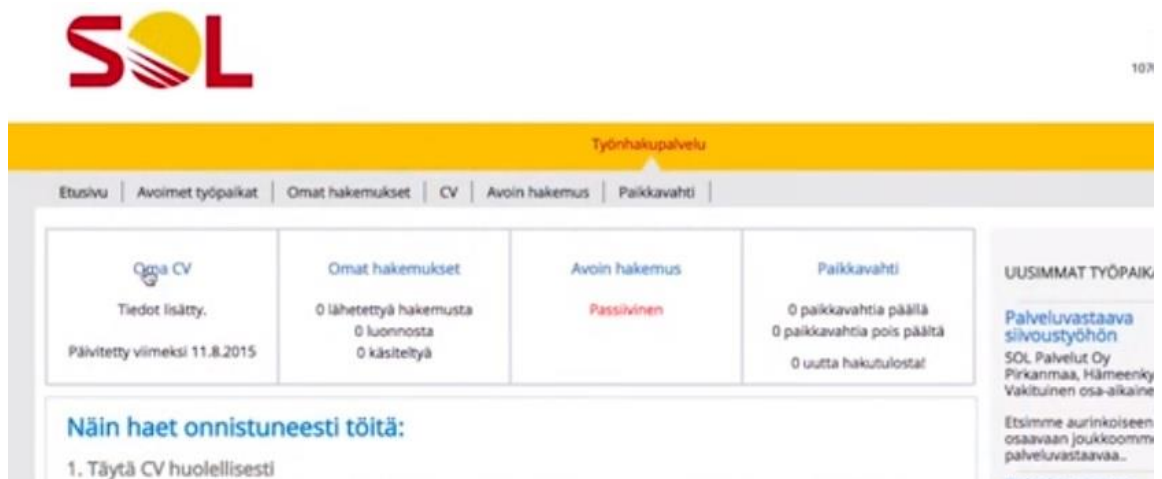
KUVA 2: Avoimen työhakemuksen linkki

Esimerkki 3:

Tässä esimerkissä selitin katsojalle ensin sen, mitä hän näkee tietokone ruudulla. Sen jälkeen kehotin katsojaa painamaan ”punaisella kirjoitettua tekstiä”, mikä on linkki työhakemuksen jättämiseen. Tämä lausejärjestys oli muokattu suomalaisten lauserakenteiden mukaisiksi. Alla olevat lauseet oli jaettu viiteen osaan, jotta ne näkyisivät ruudulla samassa rytmissä selostajan puheen kanssa.

1. ”Sitä painettuasi eteesi aukeaa -,
2. seuraava sivu ’
3. Näetkö punaisella kirjoitetun tekstin?
4. Sitä painamalla pääsemme -,
5. jättämään työhakemuksen.”

เมื่อกดแล้ว จะมีหน้าใหม่เปิดขึ้นมาจะ จะเห็นตัวหนังสือสีแดงใช่ไหมคะ กดตรงตัวหนังสือแดงเพื่อที่จะไปที่ใบสมัครไว้ค่ะ

KUVA 3: Kuvakaappaus ansioluettelon kohdalta

Esimerkki 4: Tässä tilanteessa tein samoin kuin edellisessäkin esimerkissä. Avainsanani oli ”Oma CV”. Kehotin katsojaa painamaan kohdasta ”Oma CV”. Thai-kielisessä selostuksessa sana ”CV” oli käännetty kirjaimellisesti, kuten

ruudulla näkyy. Päädyin tähän ratkaisuun siksi, ettei katsoja sekoittaisi sanaa "ansioluettelo" ruudulla näkyvään sanaan "CV".

"Aloitetaan painamalla kohtaa "Oma CV"

"กดตรง เซเวของฉัน ตรงนี้ค่ะ"

SOL Palveluiden uudistunut sähköinen työnhakuohjelma sisältää monta eri vaihetta. Ennen varsinaisen työnhakulomakkeen täyttöö, minun oli käännettävä työnhakuun liittyvä rekisteriseloste sekä työnhakuohjelman sopimus. Lisäksi huomasin, ettei varsinaista työnhakulomaketta ollut enää olemassa, vaan tilalle oli tullut monivaiheinen työnhakuohjelma. Tutustuttuani sekä rekisteriselosteen että työnhakuohjelmaan, oli vuorossa ansioluettelon täyttäminen. Vasta ansioluettelon täyttämisen jälkeen pääsin siirtymään työnhakuohjelman muihin osiin. Tämän jälkeen minulla oli mahdollisuus siirtyä sekä avoimien työpaikkojen etsimiseen että avoimen työhakemuksen luomiseen. Lopuksi pääsin asettamaan itselleni paikkavahdin, joka ilmoittaa käyttäjälle hakemuksen mukaisesti avautuvista avoimista työpaikoista. Päätin tehdä jokaisesta vaiheesta oman jakson sekä mainosvideon. Näin valmiita videoita tuli yhteensä seitsemän.

Kaikissa jaksoissa oli käännöksen kannalta haastavia osioita. Mainosvideon haaste oli se, että markkinointia ajatellen lauseiden tuli olla sekä houkuttelevia että ytimekkäitä. Päätin esittää katsojille kysymyksiä herättääkseni heidän kiinnostuksensa. Esitin kysymyksiä kuten "Kyllästyttääkö tekniikan jatkuvaa kehitys? Stressaako täyttää työhakemusta netissä, kun et ymmärrä kieltä, etkä tiedä mitä kirjoittaa?" Lopuksi esitin ratkaisun, eli kuinka video-oppaani toisi helpotusta heidän työnhakuunsa liittyvään stressiin.

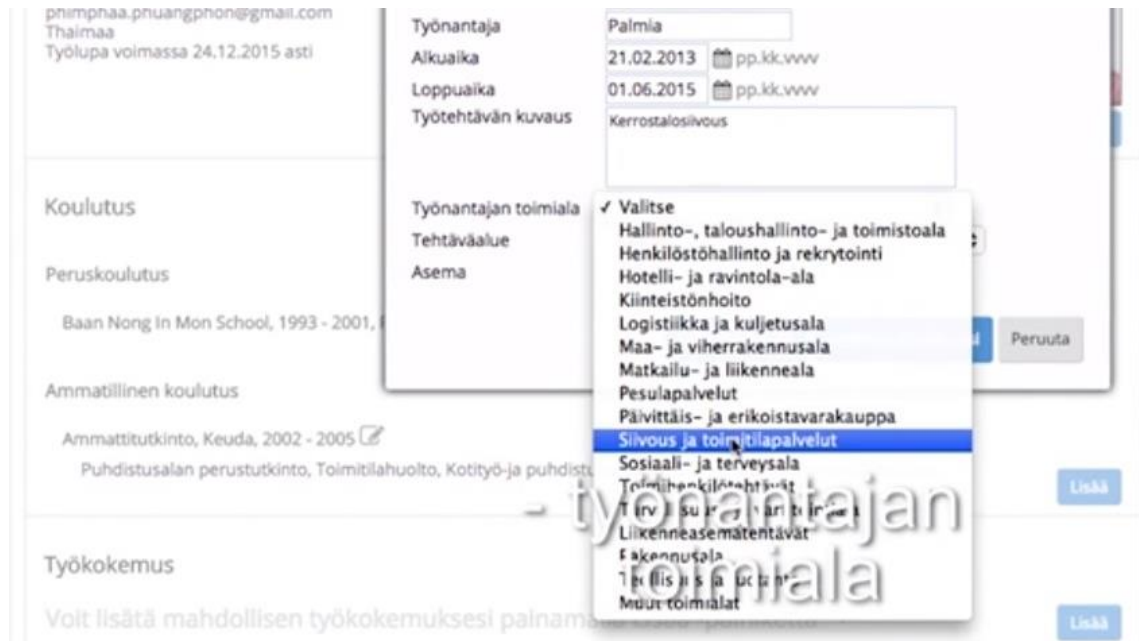
Kuten näemme liitteessä 1, ensimmäisessä jaksossa käsiteltiin työnhakuun liittyvää rekisteriselostetta. Se piti sisällään työnhakuun liittyviä lakeja, jotka minun tuli kääntää selkokielellä. Sain apua lakitekstin ymmärtämiseen toiselta ohjaajaltani. Päätimme kääntää vain rekisteriselosteen sopimuskohtien johtoajatukset. En kääntänyt tekstejä sana sanalta, vaan sisällön johtoajatuksien mukaan. Esimerkiksi rekisteriselosteen neljännessä kohdassa käänsin vain "Työnhakijare-

kisteri tallentaa työnhakijan henkilötiedot työhön palkkaamista varten. Se helpottaa työnantajaa löytämään vapaana olevaan työtehtävään sopivimmat työnhakijat, voidakseen kutsua heidät haastatteluun. Työnhakijalla on oikeus tarkistaa ja muuttaa omia tietojaan. Sen voidaan tehdä rekisteriasioista vastaavan kautta. Henkilötietojen tallentaminen ja käyttäminen tapahtuu vain työnhakijan suostumuksella.” Kohderyhmäämme ajatellen korvasimme monimutkaisen lakisanaston yksinkertaisella thai-kielellä. Siitä huolimatta käännökseen jäi mielestäni sopivan virallinen sävy.

Toisessa jaksossa käsiteltiin Haahtela HR Oy:n ja työnhakijan välistä työnhakuohjelman käyttöoikeussopimusta, mikä löytyy liitteestä 3. Käyttöoikeussopimuksen kääntäminen oli virallisen lakitermistönsä takia erittäin haastavaa. Se sisälsi kohteita kuten esimerkiksi työnhakuohjelman eli ohjelmiston määrittäminen, käyttäjän oikeudet ja rajoitukset ja immateriaalioikeudet. Käänsin sopimuksen parhaan ymmärrykseni mukaan. Sain myös apua sen ymmärtämiseen toiselta ohjaajaltani. Koska työnhakuohjelma oli uudistunut ensimmäisen opinnäytetyösuunnitelmani jälkeen, en osannut varautua tämän tyyppiseen sopimukseen. Myös tässä sopimuksessa keskityin kääntämään sopimuskohtien keskeiset sisällöt yksittäisten lauseiden sijaan. Käyttöoikeussopimuksen kuudennessa kohdassa summasin koko osion yhteen lauseeseen ymmärrykseni mukaan ”kohdassa kuusi rajataan ohjelmiston käyttäjän oikeudet. Ohjelmistoa ei saa kopioida tai sitä ei myöskään saa käyttää millään lain vastaisella tavalla”. Kohdassa yhdeksän jätin sen loppuosan kääntämättä, sillä sen sisältö oli kohdistettu liiketoiminnanharjoittajille. Tähän käännöstyöhön olisin kaivannut enemmän aikaa lähdetekstiin tutustumisessa. Näin työn laatu olisi voinut olla tätäkin korkeampi.

Kolmannessa jaksossa käsiteltiin ansioluettelon eli CV: n täyttämistä. Tämä oli jaksoista pisin, sillä ansioluettelon täyttäminen koostui monista eri kohdista. Näitä olivat esimerkiksi henkilötiedot, koulutus, työkokemus, muut kurssit, ammattitaito ja tehtäväkohtaiset osaamiset, ajokortti, kieliosaaminen, tietotekniikka osaaminen, kortit ja sertifikaatit sekä liitteet. Käänsin kaikki kohdat kaikissa valikoissa sekä niiden sisältämät omat valikot.

Käännöstä tehdessäni huomasin, etten voisi kääntää jokaista valikon kohtaa yksityiskohtaisesti. Niin kuin kuvasta 4 näemme, pelkästään työnantajan toimiala -kohtaan oli listattu seitsemäntoista eri työalaa.

KUVA 4. Seitsemäntoista eri työalaa työnantajan toimiala kohdassa

Yksityiskohtaiset käännökset olisivat pidentäneet jaksoa suuresti, johon minulla ei tässä projektissa ollut aikaa. Päättelin että liian pitkä jakso olisi ollut raskasta katsoa ja että se ei olisi palvellut tarkoitustaan.

Neljännessä jaksossa käsiteltiin avoimien työpaikkojen selaamista. Tässä jaksossa ohjeistin katsojaa näkemään ja löytämään avoimia työpaikkoja. Avasin katsojille myös niihin liittyvät tärkeät tiedot. Kuten kuvasta 5 näemme, selostin myös kuinka he voisivat löytää listalta juuri heitä kiinnostavia avoimia työpaikkoja.

Avoimet työpaikat

← 1 2 ... 9 → Näkyvillä : 127 / 127

Työtehtävä	Ilmoittaja	Sijainti	Työsuhde	Julkaistu	Sulkeutuu	
Maanrakennustyöntekijä	SOL Henkilöstöpalvelut	Lappi, Rovaniemi	Määräaikainen kokoaikainen	24.6.2015	14.8.2015	☆
KONEKUSKI	SOL Henkilöstöpalvelut Oy	Pohjois-Savo, Kuopio	Määräaikainen kokoaikainen	9.7.2015	14.8.2015	☆
KAIVINKONEKUSKEJA KESKI-SUOMEEN	SOL Henkilöstöpalvelut Oy	Keski-Suomi, Jyväskylä	Määräaikainen kokoaikainen	15.7.2015	14.8.2015	☆
Palveluvastaavia Jyväskylän alueelle	SOL Palvelut Oy	Keski-Suomi, Jyväskylä	Vakituisen osa-aikainen	24.7.2015	14.8.2015	☆
Palveluvastaavia Helsinkiin	SOL Palvelut Oy	Uusimaa, Helsinki	Vakituisen kokoaikainen	24.7.2015	14.8.2015	☆
Houskeepers for hotels	SOL Palvelut Oy	Uusimaa, Helsinki	Vakituisen kokoaikainen	24.7.2015	14.8.2015	☆
Huoltomies Riihimäelle	SOL Riihimäki	Kanta-Häme, Riihimäki	Määräaikainen kokoaikainen	6.8.2015	14.8.2015	☆
Varastotyöntekijä Riihimäelle	SOL Henkilöstöpalvelut Oy	Kanta-Häme, Riihimäki	Määräaikainen kokoaikainen	6.8.2015	14.8.2015	☆
KIRVESMIES TAMPEREELLE	SOL Henkilöstöpalvelut	Pirkanmaa, Tampere	Määräaikainen kokoaikainen	18.6.2015	15.8.2015	☆
Rakennusihooja	SOL Henkilöstöpalvelut	Lappi, Rovaniemi	Keikkatyö	10.7.2015	15.8.2015	☆
Palveluohjaaja / apuamäntä Helsinkiin	SOL Palvelut Oy	Uusimaa, Helsinki	Vakituisen osa-aikainen	14.7.2015	15.8.2015	☆
Sähköasentaja	SOL Henkilöstöpalvelut Oy	Pohjois-Pohjanmaa, Oulu	Keikkatyö	17.7.2015	15.8.2015	☆
Sandwich Artisteja Helsingin alueelle	SOL Henkilöstöpalvelut Oy	Uusimaa, Helsinki	Määräaikainen kokoaikainen	17.7.2015	15.8.2015	☆

KUVA 5. Lista avoimista työpaikoista

Sanalla "avoin" on suomen kielessä monta eri merkitystä, johon en sen tässä merkityksessä löytänyt hyvää thai-kielistä vastinetta. Päädyin käyttämään thai-kielistä sanaa "vapaa", koska se oli mielestäni paras mahdollinen sana tähän yhteyteen. Käänsin siis suomenkielisen termin "avoimet työpaikat" thai kielellä "listatuiksi vapaiksi töiksi".

Viidennessä jaksossa käsiteltiin avoimen työhakemuksen jättämistä. Tässä jaksossa ohjeistin katsojia siis sekä täyttämään avoimen työhakemuksen että jättämään sen rekrytoijaa, joka verkko sanakirjan mukaan tarkoittaa työhönottajaa, varten. (Verkko sanakirja Suomisanakirja i.a). "Rekrytoija" oli jakson vaikein sana, joten pyrin selittämään sen katsojille selkokieltä hyödyntäen. Käytin siitä thai-kielistä termiä "henkilö, joka etsii työntekijää". Suomenkielisessä tekstityksessä käytin suomalaisille helposti ymmärrettävää sanaa "työnantaja".

Viimeisessä eli kuudennessa jaksossa käsiteltiin jo aiemmin mainitun paikkavahdin jättämistä. Sana "paikkavahti" oli vaikea kääntää thai kielelle, enkä aluksi

osannut etsiä sille edes suomenkielistä vastinetta. Päädyin selittämään sen thai kielellä niin, että se tarkoitti ”järjestelmä ilmoittaa sähköpostilla, kun avoin työpaikka aukeaa”. Vasta kirjallista raporttia tehdessäni löysin sitä kuvaavan määritelmän erään tietotekniikka palvelu yrityksen verkkosivun kautta. (Tietotekniikka palvelu yritys Netum i.a.). Löytämäni määritelmä oli sama, jota olin itsekin käyttänyt. Jakson lopussa vielä ohjeistin katsojia siinä, miten he pystyisivät kirjautumaan sekä työnhakuohjelmasta ulos että takaisin sisään.

Kaikkien jaksojen kohdalla nauhoitin niiden selostukset ennen jaksojen kuvauksia. Pyrin pitämään puheeni nopeuden normaalia hitaampana ja selkeämpänä, erityisesti niissä kohdissa, joissa käsiteltiin haastavia kohtia kuten rekisteriseloste. Tavoitteeni oli se että kohderyhmäni kykenisi ymmärtämään selostustani jo ensimmäisellä kuuntelukerrallaan. Selostuksella oli tässä videossa tärkeä rooli, koska sitä kautta katsojilla oli mahdollisuus seurata työnhakuprosessin etenemistä. Tämän tyyppisen video-oppaan vahvuus on kuitenkin se, että katsojilla on aina mahdollisuus palata taaksepäin, jos he eivät ymmärtäneet jotain kohtaa selostuksesta. Puhettani kohdistuessani pyrin säilyttämään käyttämäni persoonamuodon yhtenäisenä. Käytin sanaa ”me”, sillä halusin luoda videooppaaseeni sen tunnelman, että käytämme työnhakuohjelmaa yhdessä. Videon suomenkielisessä tekstityksessä sovelsin ”me” persoonamuotoa niihin kohtiin, joissa se oli suomalaisittain sopivaa. Muissa kohdissa käytin ”sinä” persoonamuotoa.

Pyysin erilaisista sosiaalisista luokista tulevia thaimaalaisia kuuntelemaan selostuksia ja antamaan niistä palautetta. Korjasin käännöksiä palautteiden ja selostuksista nousseiden ajatusten mukaan, jonka jälkeen siirryimme kuvausvaiheeseen. Kuvausvaiheessa pyrin myös lisäämään selostukseni kiinnostavuutta muun muassa innostunutta äänen sävyä käyttäen.

5.2 Videotuotannon tuotantoprosessin vaiheet

Toimivan videotuotannon perusta on hyvä käsikirjoitus. Käsikirjoitus toimii pohjana sekä videon kuvaamiselle että editoimiselle. Mitä tarkempi käsikirjoitus, sitä

tehokkaammin myös muu tuotanto ja sen suunnittelu sujuu. Käsikirjoitusta voidaan kirjoittaa vaiheittain, pyrkien samalla poistamaan siihen tulleita virheitä. Virheiden poistuessa käsikirjoituksesta tulee eheä ja toimiva kokonaisuus. (Pirilä & Kivi 2010, 59.)

Hyvin laaditun käsikirjoituksen päälle on hyvä rakentaa myös muu videotuotanto ja sen suunnittelu. Juniperin ja Newtonin mukaan suunnittelu hyvin tehtynä on koko videotuotannon perusta. Suunnitteluvaiheessa on tärkeitä huomioida muun muassa se, missä videota tullaan näyttämään. Jos sitä näytetään esimerkiksi elokuvateatterissa, tulee se ottaa huomioon muun muassa videon kuvanlaadussa. Kuvanlaatua mietittäessä myös kameran ja tekniikan valinta korostuu. Elokuvamainen kuvanlaatu vaatii hyvän kameran, joka ei välttämättä ole esimerkiksi verkkojulkaisussa optimaalinen. Kameran lisäksi työn laatuun vaikuttaa myös kohteen valaisu, joka on kuvauspaikasta riippuen syytä ottaa huomioon jo etukäteen. Siispä myös tekniikka on syytä ottaa huomioon jo videon suunnitteluvaiheessa. Myös edellä mainittu kuvauspaikka on syytä miettiä etukäteen, sillä se määrittää sekä tarvittavan valaistuksen että äänityskaluston. Myös mahdollinen työryhmä on syytä kerätä. Kaikki suunnitteluun liittyvät taloudelliset kustannukset sekä tekijänoikeudet tulee myös ottaa huomioon. (Juniper & Newton 2011, 12–111).

Yksi videotuotannon vaiheista on kuvakäsikirjoituksen laatiminen. Kuvakäsikirjoitus laaditaan helpottamaan työryhmän kykyä ymmärtää videon visuaalista ilmettä. Kuvattaessa se toimii ohjeena ja se on hyödyllinen, jotta kaikki tarvittava kuvamateriaali saadaan talteen. Se ei kuitenkaan ole pakollinen kaikissa videoprojekteissa, kuten esimerkiksi häissä, joissa tapahtumia ei voi hallita. (Juniper & Newton 2011, 46–47.)

Kuvaamisen jälkeen otokset siirretään mihin tahansa tallennusjärjestelmään, kuten esimerkiksi tietokoneen kiintolevylle. Sen jälkeen kaikki otokset käydään läpi ja valitaan onnistuneimmat. Valitut otokset siirretään editointiohjelmaan, jossa ne tarpeen mukaan nimetään ja järjestetään työnkulun helpottamiseksi. Valittujen otosten järjestämistä ja muokkaamista voidaan tehdä pitkin editointiprosessia. Varsinaisessa editointi vaiheessa voidaan tehdä ensiksi niin sanottu

raakaleikkaus, jossa valmiit otokset ovat jotakuinkin oikeilla paikoillaan. Raakaleikkauksen jälkeen hiotaan yksityiskohtia, kuten äänen käsittelyä ja värien korjausta. Myös muita tehosteita voidaan käyttää tarpeen mukaan. (Juniper & Newton 2011, 120–157.)

Valmis video on valmiina julkaistavaksi. Julkaisutapa riippuu siitä missä video tullaan näyttämään. Yksi monipuolisimmista ja helpoimmista julkaisumenetelmistä on verkko. Siihen voi kuitenkin liittyä ongelmia, sillä tuotetta on vaikea suojata. Siispä kenen tahansa on helppoa kopioida tuotetta ja käyttää sitä uudelleen. Yksi suosituimmista verkkosivuista, jossa omia videoita voi jakaa, on YouTube. (Juniper & Newton 2011, 162)

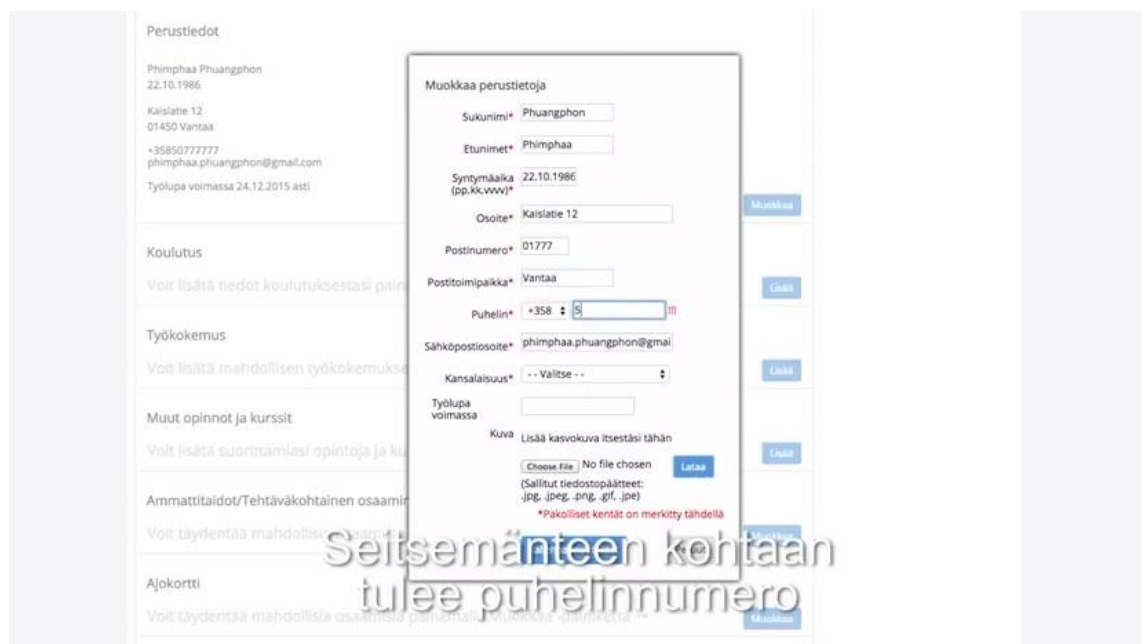
Aloitimme video-oppaan kuvaukset heinäkuun alussa yhdessä toisen ohjaajani kanssa. Kuvassimme video-oppaan jaksot Bangkokissa Entrance coffeehouse & studiossa. Kuvauksia edelsi green screenin rakentaminen sekä valaistuksen luominen. Näistä vastasi toinen ohjaajani. Tätä opinnäytetyötä tehdessäni huomasin, että vaikka olin mielestäni suunnitellut kaiken hyvin, tuli vastaan myös muutoksia joihin en ollut varautunut. Yksi näistä oli edellä mainitsemani SOL Palveluiden sähköisen työnhakulomakkeen muuttuminen kokonaiseksi ohjelmistoksi. Jouduin laatimaan kokonaan uuden käsikirjoituksen video-opastani varten.

Juniperia ja Newtonia lainaten video-oppaan käsikirjoitus toimii selostuksena, jonka pohjana oli SOL Palveluiden sähköisen työnhakuohjelman käyttö. Käytimme video-oppaan kuvauksissa järjestelmäkameraa, jonka kuvalaatu sopi erinomaisesti tietokoneruudulta katsottavaan videoon. Ennen tätä projektia en tiennyt, että kameran valinnalla voi olla suurikin merkitys. Olin ajatellut, että projektin voisi kuvata millä tahansa kameralla. Valaistus tehtiin sekä studiovaloilla että luonnon valolla. Sitäkään en osannut ajatella etukäteen, mutta onneksi sain apua alan ammattilaiselta. Kuvauspaikkoja video-opasta tehdessämme oli kaksi: toinen suljetussa huoneessa green screenin kanssa ja toinen kahvilassa. Työtäni palveli se, että kyseinen kahvila oli sama paikka jossa suoritin kansainvälisen vaihtoni. Heiltä löytyi sekä kuvauksiin tarvittava kalusto että tilat. Kus-

tannuksia tuli suljetun huoneen vuokrasta, video-editointiohjelman kuukausimaksuista ja green screenin rakentamisesta.

5.2.1 Ruudunkaappausohjelma käyttäminen video-oppaassa

Ruudunkaappausohjelmana käytimme Quicktime Player -nimistä ohjelmaa. Ohjelman käyttö on hyvin yksinkertaista ja siitä vastasi toinen ohjaaja. Pääperiaate on se, että ohjelma nauhoittaa sen mitä tietokoneen näytöllä tapahtuu. Näin kykenimme visuaalisesti vahvistamaan tekemäni käännöksen, jonka tavoitteena oli helpottaa katsojien kykyä seurata selostustani. Valitsin ruudunkaappaustekniikan, eli tietokoneen ruudulla tapahtuneen toiminnan nauhoittamisen. Sen tarkoituksena on näyttää katsojalle kädestä pitäen, kuinka työnhakuohjelmaa käytetään. Kuten kuva 6 osoittaa, käytin ruudunkaappaustekniikkaa helpottaakseni katsojaa seuraamaan selostajan ohjeita eri lomakkeiden täytössä.

KUVA 6. Kuva ruudunkaappausohjelmalla nauhoitetusta kuvasta

5.2.2 Green screen ja Chroma key -tekniikat

Vihreä tausta eli niin sanottu green screen on työväline, jonka avulla kuvattava voidaan siirtää mihin taustaan tahansa. Green screen taustan toimintaperiaate on hyvin yksinkertainen. Siinä kuvattava seisoo vihreän taustan edessä. (Juniper & Newton 2011, 144–145.) Kuva 7 havainnollistaa sitä, miten vihreä tausta ja sen ensimmäinen valaistus rakennettiin.

KUVA 7. Kuva asennetusta green screenistä

Valmis otos siirretään editointiohjelmaan, jolla on niin sanotun chroma key tekniikan avulla mahdollista irrottaa kuvattava irti vihreästä taustastaan. Tämä tapahtuu siten, että ohjelma poistaa vihreän värin kuvasta. Tärkeää on se, ettei kuvattava itse ole pukeutunut vihreään asuun, jottei myös se osa hänestä katoaisi kuvasta chroma key tekniikkaa käytettäessä. (Juniper & Newton 2011, 144–145.) Kuvassa 8 näemme, kuinka valkoinen paita erottuu selkeästi vihreästä seinästä.

KUVA 8. Valkoinen väri erottuu selkeästi vihreästä

Tärkeää on myös green screenin valaisu, jolla luodaan uuteen taustaan sopiva tunnelma. Tämä tehdään muun muassa valon lämpöä valitessa. Toimiva valaistus helpottaa myös editointiohjelmaa vihreän värin poistamisessa. Sen lisäksi hyvä valaistus nostaa videon kuvalaatussa. (Jones 2004, 50–63.)

Hyödynsin green screeniä video-oppaan juontajan ja henkilöhaahmon välisen synergian vuoksi. Niin kuin kuvasta 9 näemme, selostaja näyttää seisovan samassa tilassa henkilöhaahmon kanssa.

KUVA 9. Selostaja samassa tilassa henkilöhaahmon kanssa

Asiallinen ja virallinen selostaja saa vastapainoa humoristisesta henkilöahmosta. Selostaja on kuvattu green screeniä vasten, ja myöhemmin siirretty samaan kuvaan henkilöahmon kanssa. Vaikka molemmat hahmot näkyvät kuvassa samaan aikaan, ne kuvattiin eri päivinä ja eri paikoissa. Toinen hyödyntämäni tausta oli SOL Palveluiden sähköinen työnhakuohjelma, kuten kuvasta 10 näemme.

KUVA 10. Selostajan taustalla hyödynnetty SOL Palveluiden sähköinen työnhakuohjelma

Pystyin siirtämään selostajan mitä taustaa vasten tahansa, ja juuri siksi valitsin nimenomaan green screen -tekniikan. Mielestäni se toi elävyyttä tähän muuten pitkästytävään ja haastavaan video-oppaaseen. Mielestäni sen avulla luotu kuvitus myös lisäsi katsojien mielenkiintoa seurata opastusta. Ilman green screen -tekniikkaa ruudulla olisi näkynyt pelkästään: henkilöahmo, selostaja ja ruudunkaappaus tietokone ruudulta. Green screeniä vasten tehdyt kuvaukset tehtiin verhoilla pimennetyssä suljetussa huoneessa.

Haasteena kuvauksille oli jaksojen pituudet. Ensiksi yritin muistaa kaikki käännökset ulkoa, mutta ensimmäistä jaksoa kuvatessamme huomasimme sen liian työlääksi. Haasteena oli myös huoneen kuumuus, sillä jouduimme sammuttamaan ilmastoinnin jotta niiden pitämä meteli ei tarttuisi mikrofoniin. Thaimaan kuuma ja kostea ilmasto yhdessä kuvausvalojen kanssa sai minut tuntemaan, kuin tekisin työtäni saunassa. Jouduimme keskeyttämään kuvaukset tasaisin väliajoin, jotta voisin pyyhkiä hikipisarat pois kasvoiltani. Ensimmäiset kuvaukset menivät pieleen juuri siksi, että huomasimme hikoiluni vasta jälkikäteen. Jouduimme siis kuvaamaan ensimmäiset otokset uudestaan. Päätimme myös, että kuvaisimme videolle vain jaksojen juonnot ja ennalta sovitut kohdat. Muun selostuksen nauhoitimme puheena. Näin minimoimme liian hikoilun ja ulkoa opettelun.

Videon henkilöhaahmon kuvaukset sujuivat huomattavasti helpommin. Syynä se, ettei tässä roolissa tarvinnut puhua tai selostaa. Ideana oli eläytyä selostajan puheeseen. Kuvassimme haahmon kahvilassa jossa oli myös toimiva ilmastointi. Kuvassimme sekä juonnot että henkilöhaahmon kahdessa osassa. Varsinaisiin kuvauksiin ja sen valmisteluihin meni yhteensä noin kymmenen päivää. Jaoimme selostusten kuvaamiset omille päivilleen ja henkilöhaahmon kuvaukset omilleen. Tämä siksi ettei tarvitsisi meikata ja vaihtaa asua kahteen kertaan päivässä. Lisäksi etenkin selostusten kuvaaminen osoittautui yllättävän raskaaksi joutuessaan kuumuudesta ja jatkuvista keskeytyksistä.

Aloitimme editointityön toisen ohjaajani kanssa heti ensimmäisten kuvausten jälkeen. Ensimmäisen vaihe oli tekstittää thai-kielinen selostukseni. Tämä siksi, että myös suomea puhuvat ymmärtäisivät mistä on kysymys. Osittain myös siksi, että toinen ohjaajani ymmärtäisi mitä editoida. Haasteena oli kääntää teksti niin, että se pysyi lyhyenä ja yksinkertaisena ruutukatselijoita ajatellen. Myös tekstien sijoittelu editointiohjelmalla vei oman aikansa. Tekstin valmistuttua olimme kuvanneet loputkin selostukset, jotka tekstitimme seuraavaksi.

Tekstitysten jälkeen toinen ohjaajani ryhtyi editoimaan. Myös green screenin valaistuksessa ilmeni ongelmia, joten jouduimme kuvaamaan vielä joitain otoksia uudelleen. Itse opin green screenin käytöstä sen, että seinän tulee olla ta-

saisesti valaistu. Muuten editointiohjelma jättää epämiellyttäviä tahroja niille kohdin kuvaa, jossa valo on epätasaista. Myös kuvattavan valaisu on tärkeässä roolissa. Uusien otosten jälkeen kuvat alkoivat näyttää paremmilta, ja editointi alkoi sujua. Editointiprosessiin liittyi myös video-oppaan värien korjaus, jolla loimme oppaaseen haluamani tunnelman. Kaiken ylimääräisen säätämisen jälkeen varsinainen editointi kesti noin viikon. Teimme töitä aamusta iltaan, kunnes lopulta työ tuli valmiiksi.

5.2.3 Video-oppaan tekijänoikeudet

Tekijänoikeudet jakautuvat kahdenlaisiin oikeuksiin, jotka ovat taloudelliset oikeudet ja moraaliset oikeudet. Taloudelliset oikeudet liittyvät teoksen suojaamiseen taloudelliselta hyväksikäytöltä, kun taas moraaliset oikeudet liittyvät teoksen tekijän kunnioittamiseen. Tekijänoikeudessa tapahtuu jatkuvaa muutosta, ja niihin liittyviä lakeja on uudistettu monta kertaa. Tekijänoikeudet suojaavat muun muassa kirjallisia teoksia, suullisia esityksiä, sävellysteoksia, näyttämöteoksia, elokuvateoksia, valokuvateoksia, kuvataiteen teoksia, rakennustaiteen tuotteita, taidekäsityön ja taideteollisuuden tuotteita sekä jälkiperäisiä teoksia. (Haarmann 2005, 3–15.) Videon tuottamiseen liittyvät tekijänoikeudet koskivat musiikkia eli sävellysteosta. Sävellysteoksia ovat esimerkiksi sinfoniat, konsertot, laulut ja iskelmät. (Haarmann 2005, 77).

Omassa työssäni se koski videolla käytettyä taustamusiikkia, johon ostin tekijänoikeusvapaat käyttö- ja julkaisu-oikeudet kyseisen musiikin säveltäjältä, eli Chan Redfieldiltä. Tekijänoikeusvapaa eli royalty free tarkoittaa sitä, että musiikkia on lupa käyttää muun muassa televisiossa, radiossa, elokuvissa ja youtubessa. (Chan Redfield i.a.).

SOL Palvelut myönsi suullisesti luvan opinnäytetyön julkaisulle, mutta joutui perumaan luvan kuusi päivää myöhemmin, ennen sopimuksen allekirjoittamista. Syynä tähän oli SOL Palveluiden sähköisen työnhakuohjelman tekijöiden päätös. Syitä päätökseen ei vielä tätä kirjoittaessa ole annettu. Diakonia-

ammattikorkeakoululla on oikeus käyttää opinnäytetyötäni esittely- ja opetustar-koituksessa.

Tarvitsimme myös kuvausluvut opinnäytetyötäni varten, sillä käytimme kuvauksissa Entrance Coffeehouse -kahvilan tiloja. Sain luvan videon julkaisemiselle SOL Palveluilta, joka kuitenkin peruttiin 6 päivää myöhemmin, sillä ohjelmiston tekijä halusi videon pois julkisesta jaosta. Syytä vetäytymiseen ei vielä tätä kirjoittaessa ole annettu. Ehdin kuitenkin saada hyvää palautetta sekä thaimaalaiselta yleisöltä että suomalaisiltakin. Kuuden päivän aikana video-oppaan mainosvideota, joka julkaistiin omalla YouTube –kanavallani, katsottiin 200 kertaa.

5.2.4 Valmis video- opas

Video-oppaasta tuli seitsenosainen ja se sisälsi yhden mainosvideon. Jokainen jakso nimettiin sen käsittelemän sisällön mukaan.

- Mainosvideo eli teaseri, ”Helppo työnhaku”- teaser
- Jakso 1. Helppo työnhaku – 01 – Rekisteriseloste
- Jakso 2. Helppo työnhaku – 02 – Ohjelmistosopimus
- Jakso 3. Helppo työnhaku – 03 – CV
- Jakso 4. Helppo työnhaku – 04 – Avoimet työpaikat
- Jakso 5. Helppo työnhaku – 05 – Avoin hakemus
- Jakso 6. Helppo työnhaku – 06 – Paikkavahti

Video-oppaan jaksoiden sisällöt löytyvät liitteestä 2. Video-oppaaseen tuli suomenkielinen tekstitys, jotta maahanmuuttajalla olisi mahdollista katsoa opasta myös yhdessä suomalaisen neuvonantajan kanssa. Toisaalta myös siksi, että suomenkielistä tekstiä voitaisiin kääntää myös muille kielille. Kaikissa oppaan eri kieliversioissa säilyisi kuitenkin sama suomennos. Myös suomenkielistä tekstitystä voitaisiin jatkokehittää tarpeen mukaan.

6 PALAUTTEET

Tuotetta on esitelty niin asioimistulkeille, liiketalouden alan osaajille, kuin tavallisille thaimaalaisillekin. Kaikilta videon katsoneilta on tullut lähinnä positiivista palautetta. Myös SOL Palveluiden HR- asiantuntijan palaute oli se, että video-opas oli miellyttävä ja laadukas. Liiketalouden alan osaajat eivät tosin nähneet kaupallista arvoa itse tuotteessa, sillä sitä on vaikea suojata. Tavalliset thaimaalaiset ovat sanoneet sen olevan miellyttävän selkeä ja myös viihdyttävä. Lisäksi kävin esittelemässä video-opastani sekä Keravan monikulttuurisessa toimintakeskus Topaasissa että Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskuksessa. Näin sain näkökulmia opinnäytetyölleni sekä maahanmuuttotyön ammattilaisilta että liiketalouden alan osaajilta. Lisäksi näytin video-oppaani myös kohderyhmääni kuulvalle thaimaalaiselle, jolta sain tärkeän maahanmuuttajanäkökulman. Tässä luvussa käydään läpi saamani palautteet.

Yli kolmekymmentä vuotta asioimistulkkina toiminut Sari Isohanni antoi palautteen työstäni sekä asiakkaan että tulkin näkökulmasta. Hänen kommenttinsa löytyy liitteestä 4. Lisäksi myös Thaimaassa toimivan River kustantamon perustaja ja johtaja Worapong Jariyaphruttipong antoi palautteen työstäni. Worapong Jariyaphruttipong on toiminut thai-kielen tulkkina ja kääntäjänä yli neljäkymmenen vuoden ajan. Käänsin thai-kielisen palautteen suomen kielelle ja käännetty palaute löytyy liitteestä 5. Molemmat henkilöt antoivat todella hyviä kommentteja työstäni ja saivat minut oivaltamaan tärkeitä kielellisiä ratkaisuja jatkokehitystä varten. Sari Isohanni ymmärtää sekä suomea että thai-kieltä, joten hän pystyi kommentoimaan molempia käännöksiä. Worapong Jariyaphruttipong ymmärtää vain thai-kieltä, joten hän keskittyi enemmän thai-kieliseen selostukseen sekä videon muuhun ulkoasuun.

Topaasin työntekijöiden mielestä video-opas oli miellyttävä, hyvä ja laadukas. Topaasin työntekijöiden lisäksi tapaamisessa oli mukana myös paikallinen sosiaalivirkailija. Erityisesti hän näki video-oppaan mahdollisuudet helpottaa virkailijaa työssään. Jatkuvan neuvomisen sijaan heillä olisi mahdollista ohjata asiakkaita jo etukäteen saamaan perehdytystä sähköiseen asiointiin. Ongelma oppaassani oli se, että se kohdistuu vain SOL Palveluiden työnhakuun, eikä juuri

kosketa sosiaalityön piiriä. Sen sijaan video herätti ideoita laajemmista kokonaisuuksista käsittelevistä videoista. Ideoita olivat muun muassa kuinka tehdä ansioluettelo. Topaasin työntekijöiden näkökulmasta thaimaalaiset ovat vain yksi osa Suomessa asuvista maahanmuuttajista. Avoimeksi kysymykseksi jäikin se, että olisiko tätä video-opasta mahdollista kääntää myös muille kielille. Suomenkielinen tekstitys oli heidän mukaansa selkeä, mutta erityisesti Topaasin työntekijät jäivät miettimään sitä, kehittääkö tämänkaltainen opastus maahanmuuttajien suomenkielen taitoa. Heidän kommenttinsa oli se, että kun selostus tapahtuu maahanmuuttajien omalla äidinkielellä, ei heille välttämättä synny tarvetta suomenkielen opettelulle. Heidän työhönsä kuuluu muun muassa suomenkielen opetus maahanmuuttajille, joten tämä hyödyllinen näkökulma antoi myös itselleni ajattelemisen aihetta. Kaiken kaikkiaan tapaamisesta jäi positiivinen ja innostava vaikutelma, joka innosti myös itseäni kehittämään ideaani.

Kävin myös kartoittamassa video-oppaani kaupallisia mahdollisuuksia Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskuksessa. Tapaamisessa oli positiivisen rohkaiseva tunnelma, jossa liiketalouden alan osaajat antoivat mielipiteensä. Positiivista oli hyvä idea ja laadukas toteutus. Haasteena oli video-oppaan tuotteistaminen ja suojaaminen. Heidän mukaansa idea on helppo kopioida, sillä sitä on vaikea suojata. Mikään tekijänoikeuslaki ei estä myös muita tekemästä vastaavanlaisia oppaita. Toinen esille nostettu haaste oli se, että ajoittain suomenkielinen tekstitys etenee liian nopeasti. Myös heitä vaivasi kohderyhmäni suppeus sekä yksittäisen yrityksen työnhaussa että Suomessa asuvien thaimaalaisen kokonaisuudessa. Haasteista huolimatta video-oppaani oli heidän mukaansa tuore ja ajankohtainen.

Valitsin palautteen antajaksi nuoren ja vähän koulutetun thaimaalaisen naisen. Hänen mukaan video-opas oli todella hyvä, sillä se oli yksinkertainen, selkeä ja hyvin opastava. Videota katsellessaan hänestä todella tuntui siltä, kuin joku olisi istunut vieressä ohjaamassa. Myös suomenkielistä tekstitystä oli hänen mukaansa helppoa seurata. Hänen mielestään sekä thai- että suomen kieli oli helpposti ymmärrettävää ja näytöllä tapahtunut ohjaus selkeytti työnhakuohjelman käytössä. Katsottuaan kaikki jaksot hän sanoi pystyvänsä käyttämään SOL Palveluiden työnhakuohjelmaa itsenäisesti noin 80 prosenttisesti. Aiemman koke-

muksensa mukaan sähköinen työnhaku on ollut haastavaa ja aikaa vievää, mutta hänestä video-opas nopeutti työnhakuprosessia. Hänestä video oli innostava ja sähköiseen työnhakuun motivoiva. Myös hänellä olisi käyttöä muillekin video-oppaille, kuten esimerkiksi sille miten ansioluettelo laaditaan. Hänestä video-opas oli toimiva kokonaisuus, jota voisi suositella myös muille thaimaalaisille.

Lisäksi kuuden päivän julkaisemisesta olin jakannut eri Facebook ryhmään, jossa thaimaalaiset olivat luoneet. Yhdessä ryhmässä oli 1802 jäseniä, minun jakamani linkki oli katsottu tykätty 136 jäseniä ja kommentit olivat positiivisia. Omalla facebook tilassa oli tykännyt ja kommentoinut sekä suomalaisia että thaimaalaisia. Kommentit olivat positiivisia ja innostavia. Omalla Youtube kanavalla oli katsottu mainosvideo 200 henkilöä kuudessa päivässä.

7 POHDINTA

Halusin konkreettisesti auttaa sekä Suomessa asuvia thaimaalaisia että muitakin Suomessa asuvia maahanmuuttajia hakemaan itsenäisesti töitä. Lisäksi halusin madaltaa sähköisen asioinnin käyttöön liittyvää pelkoa. Video-oppaiden tuottaminen on nykyään sekä ajankohtaista että helppoa. Media-alan osaajia on paljon ja sosiaalisen median myötä video-oppaan levittäminen on helppoa. Taivoitteeseen pääseminen oli kuitenkin haastavaa, sillä oma ajatukseni varsinaisesta videon tekemisestä oli epärealistinen.

Tämän opinnäytetyön tekemisen kautta opin paljon uutta. Yksi tärkeimmistä oli realistisen ajattelun ja suunnittelun tärkeyden ymmärtäminen. Kuusiosaisen video-oppaan tekeminen vaati paljon työtä ja aikaa, mihin en ollut riittävän hyvin osannut varautua. Sekä työn käytännöllisessä että kirjallisessa osiossa oli monta eri vaihetta. Työvaiheisiin kuului muun muassa käännösten tekemistä ja tarkastusta, selkeän kommunikoinnin harjoittelemista, videokuvauksia ja niiden suunnittelua sekä videoiden editoimista. Erityisen haasteen kaiken tämän lisäksi toivat muutokset, joihin ei edes hyvällä suunnittelulla olisi voinut vaikuttaa. Tekemisen kautta kehityin kuitenkin sekä tulkkina että projektin johtajana. Mediaosaajana tässä projektissa auttoi toinen ohjaajani Roni Lempiäinen. Häneltä sain paljon apua sekä kuvausten organisoimisessa että toteuttamisessa.

Tämä opinnäytetyö vei koulussa oppimani asioimistulkkauksen teorian käytännön tasolle. Laatimani selostusohjeet ja niistä tekemäni käännökset konkretisoituivat kuvatulla videolla. Jouduin miettimään sekä puheeni selkeyttä että käyttämäni kehonkieltä, jotta varsinainen selostus olisi kohderyhmälleni selkeää ja rohkaisevaa. Selkeän ulosannin lisäksi koin tärkeäksi, että videolla oli myös selkokielineen suomenkielinen tekstitys sekä suomalaisia että muita maahanmuuttajia ajatellen. Lisäksi työ antoi minulle mahdollisuuden tutustua ajankohtaiseen audiovisuaaliseen kääntämiseen, joka ei sisältynyt koulutukseeni. Sinänsä audiovisuaalisen kääntämisen valitseminen oli riski, sillä minulla ei ollut siihen pätevyyttä.

Mielestäni video-opas on laadukas ja selkeä. Näen siinä myös kehittämisen varaa. Sekä thai-kielinen puhe että suomenkielinen tekstitys olisi voinut olla laadukkaampaa. Epäonnistuneesta suunnittelusta ja odottamattomista muutoksista johtuen jouduin tyytymään tähän lopputulokseen. Asia minkä tekisin toisin, olisi aikaisempi tutustuminen käännösten lähdeteksteihin. Parempi valmistautuminen olisi antanut minulle enemmän aikaa miettiä ja vastata saamaani palautteeseen. Siten opinnäytetyöni olisi ehtinyt hioutua vielä askeleen paremmaksi muun muassa kieliasussaan. Vuosi mukaan lukien kansainvälinen vaihto ja muut projektit osoittautui liian lyhyeksi.

Työn loppuvaiheessa tajusin, että olin ollut liian vähän yhteydessä ohjaavaan lehtoriin. Lisäksi työtä tehdessäni huomasin että projekti oli niin suuri, että olisin kaivannut rinnalleni myös toista tulkkiopiskelijaa. Näin olisin voinut paremmin vaihtaa ajatuksia ja jakaa vastuuta. Lisäksi tutustuin huonosti annettuun ohjeistukseen, mikä näkyi kirjallisen raporttini ensimmäisissä versioissa.

Valmis opinnäytetyö innostaa minua myös muihin vastaavanlaisiin projekteihin. Tehtyjen virheiden ja saavutettujen onnistumisten kautta minulla on sekä kokemusta että itsevarmuutta myös tulevia projekteja ajatellen. Nyt ymmärrän ennalta suunnittelun tärkeyden paremmin ja osaan suhtautua realistisesti tämän tyyppisiin projekteihin. Mielestäni tämä opinnäytetyö antaa myös muille tulkeille mahdollisuuden jatko kehittää vastaavanlaisia projekteja. Tästä video-oppaasta on mahdollisuus tehdä myös jälkiäänityksiä eri kielille ja kuvata viittomakielinen versio. Tätä työtä tehdessäni huomasin myös muita mahdollisuuksia vastaavanlaisille video-oppaille. Esimerkiksi Poliisin ja Kelan sähköinen asiointi tuottaa harmaita hiuksia monille maahanmuuttajille. Tämän tyyppisten video-oppaiden kehittäminen voi parhaillaan helpottaa ja vähentää viranomaisien työtä neuvonnassa.

LÄHTEET

- Audiovisuaalinen kääntäjä. Pääverkkosivu. Viitattu 27.12.2015. <http://www.av-kaantajat.fi/opiskelijalle/>
- Chan Redfield i.a. Tuote käyttäjäoikeudet. Viitattu 31.12.2015. <http://chanredfield.com/>
- Chesterman, Andrew 2007. Kääntäminen teoriana. Teoksessa Riitta Oittinen & Pirjo Mäkinen 2007 (toim.). Alussa oli käännös. 5.painos. Tampere: Tampere University Press, 341–348.
- Haarmann, Pirkko-Liisa 2005. Tekijänoikeus ja lähioikeudet. 3. uudistettu painos. Helsinki: Talentum.
- Herkman, Juha 2001. Audiovisuaalinen mediakulttuuri. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Hoppe, Teija & Laine, Tom 2014. Työnhaku-opas mitä, miten, missä? Helsinki: Talentum Media Oy.
- Isohanni, Sari 2016. Asioimistulkki, Helsinki. Henkilökohtainen tiedonanto 6.1
- Itkonen, Laura 2015. SOL Palvelut HR- asiantuntija, Helsinki. Henkilökohtainen tiedonanto 10.12
- Jariyaphruttipong, Worapong 2015. Kääntäjä & tulkki sekä Thaimaan River kustantamon perustaja, Thaimaa. Henkilökohtainen tiedonanto 3.12
- Jones, Frederic H 2004. Digivideoijan käsikirja. Helsinki. Edita Publishing Oy.
- Juniper, Adam & Newton, David 2011. Videokuvaa järkkärillä 101 – huippuvinkkiä. Jyväskylä: WSOYpro Oy.
- Jänis, Marja 2007. Kääntämisen laatu. Teoksessa Riitta Oittinen & Pirjo Mäkinen (toim.) Alussa oli käännös. 5.painos. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy, 67–81.
- Kartio, Johanna 2009. Miten puhua selkokieltä? Teoksessa Johanna Kartio (toim.) Selkokieli ja vuorovaikutus. Tampere: Esa Print Oy, 8–24.
- Laskelä, Leela & Virtanen, Hannu 2006. Selkokielen ABC. Teoksessa Leela laskelä & Hannu Virtanen (toim.) Tosin sanoen – Selkokielen teoriaa käytäntöä. Helsinki: Oppimateriaalikeskus Opik, 7–14.
- Miettinen, Janne 2010. Sähköiset työnhakupalvelut, Laurea-ammattikorkeakoulu. Kerava toimipaikka. Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma, Digitaalinen media. Opinnäytetyö.

- Pirilä, Kari & Kivi, Erkki 2010. Teos – Elävä kuva- Elävä ääni – Kolmas osa.
Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.
- Pyykkö, Vesa 2004. Työelämäopas. 5. uudistettu painos. Joensuu: VesaP Oy
- Rajala, Pertti & Virtanen, Hannu 1986. Selkokieli Miten sanoma perille? Piek-
sämäki: Sisälähetysseuran kirjapaino Raamattutalo.
- Ranta, Pekka & Surakka, Minna 2008. Kokemuksia audiovisuaalisen kääntämi-
sen opetuksen järjestämisestä yliopistossa. Teoksessa Riitta Oitti-
nen & Tiina Tuominen (toim.) Olennaisen äärellä – Johdatus audio-
visuaaliseen kääntämiseen. 2. painos. Tampere: Tampereen Yli-
opistopaino Oy – Juvenes Print, 131–145.
- Rasmus, Anna.Mari 2010. Kansalaisten sähköinen asiointi viranomaistoimin-
nassa haasteena digitaalinen kuili. Jyväskylän yliopisto. Tietojärjes-
telmätieteen kandidaatintutkielma. Opinnäytetyö.
- Reiss, Katharina & Vermeer Hans J.1986. Mitä kääntäminen on – Teoriaa ja
käytäntö. Helsinki: Kyriiri Oy.
- Sisättö, Seppo 2004. Mobiiliin sähköiseen yhteiskuntaan internet taskussa.
Tampere: Tammer-Paino Oy.
- SOL Palvelut i.a. 1. Yrityksestä. Viitattu. 26.11.2015.
<https://www.sol.fi/yritys.html>
- SOL Palvelut i.a. 2. SOL Palvelut rekisteriseloste. 26.11.2015.
[https://www.sol.fi/media/sol/sol-
henkilostopalvelut/rekisteriseloste_hepa.pdf](https://www.sol.fi/media/sol/sol-henkilostopalvelut/rekisteriseloste_hepa.pdf)
- SOL Palvelut i.a. 3. SOL Palveluiden sähköisen työnhakuohjelman käyttöoike-
ussopimus. Viitattu. 26.11.2015.
<https://sol.haahtela.fi/employee/index.aspx>
- Suomen Kuntaliitto 2013. Kuntalaki, hallintolaki ja laki sähköisestä asioinnista.
Helsinki: Hakapaino Oy.
- TE-info. Tietoa työ- ja elinkeinotoimiston kotoutuja-asiakkaalle. Viitattu.
26.11.2015. <http://www.te-info.fi/thai.html>
- Tietotekniikka palvelu yritys Netum. Pääverkkosivu. Viitattu.31.12.2015.
<http://www.netum.fi/paikkavahti.shtml>
- Tilastokeskus. Ulkomaiden kansalaiset. Viitattu 27.12.2015.
http://tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html

- Vehmas-Lehto, Inkeri 1999. Kopiointia vai kommunikointia? Johdatus käännösteoriaan. 2. painos. Helsinki: Finn Lectura, 16.
- Vehmas-Lehto, Inkeri 2008. Onko käännöstutkimuksessa särmää? Teoksessa Helin, Irmeli ja Hilikka Yli-Jokipii (toim.) Kohteena käännös. Uusia näkökulmia kääntämisen ja tulkkauksen tutkimiseen ja opiskelemiseen. 4. painos. Helsinki: Yliopistopaino Kustannus
- Verkko sanakirja Suomisanakirja i.a. Viitattu. 31.12.2015.
<http://www.suomisanakirja.fi/rekrytoida>
- Vertanen, Esko 2008. Ruututeksti tiedon ja tunteiden tulkkina. Teoksessa Riitta Oittinen & Tiina Tuominen (toim.) Olennaisen äärellä – Johdatus audiovisuaaliseen kääntämiseen. 2. painos. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print, 149–170.
- Virtanen, Hannu 2002. Selkokielen määritelmä, tarve ja käyttäjäryhmät. Teoksessa Hannu Virtanen (toim.) Selko-opas. Tampere: Tammer-Paino Oy, 7–21.

LIITTEET

LIITE 1: SOL Palveluiden rekisteriseloste
(SOL Palvelut i.a 2).

REKISTERISELOSTE
Henkilötietolaki (523/99) 10 §
Laatimispvm: 4.1.2012

1. Rekisterinpitäjä	<p>Nimi: SOL Henkilöstöpalvelut OY</p> <p>Yhteystiedot: Krouvintie 3, 90400 OULU vaihde: 0205 705</p>
2. Rekisteriasioista vastaava henkilö ja/tai yhteyshenkilö	<p>Nimi: Minna Savallampi</p> <p>Yhteystiedot: Vanha talvitie 19 A puh. 040-168 4261</p>
3. Rekisterin nimi	Työnhakijarekisteri
4. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus / rekisterin käyttötarkoitus	<p>SOL Henkilöstöpalvelut Oy:n työnhakijarekisterin tarkoituksena on työsuhteen mahdolliseen syntymiseen liittyvien työhakemusten hallinnointi. Rekisteriin tallennettujen työhakemusten ja muiden työnhakuasiakirjojen perustella valitaan soveltuvimmat hakijat työhaastatteluun SOL-konsernissa kulloinkin avoinna oleviin työpaikkoihin. Rekisteriin voidaan myös tallentaa työhaastattelussa hakijalta saatua informaatiota, jolla on merkitystä rekrytointipäätöksen kannalta.</p> <p>Työnhakijarekisteriin tallennettujen henkilötietojen käyttötarkoitus on nopeuttaa ja helpottaa soveltuvimman hakijan löytämistä kulloinkin avoinna olevaan työpaikkaan sekä mahdollistaa työnhakijoiden osaamisen ja edellytysten arviointi yhdenmukaisesti. Henkilöstä kerätään sellaisia tietoja, jotka ovat olennaisia arvioitaessa henkilön soveltuvuutta hänen hakemaansa tai avoinna olevaan työtehtävään. Henkilötietojen tallentaminen perustuu vapaaehtoisuuteen.</p> <p>Henkilöltä kysytään suostumus henkilötietojen ke-</p>

	<p>räämiseen, tallentamiseen ja käyttämiseen SOL-konsernin rekrytoinnissa.</p> <p>Henkilöllä on oikeus tarkistaa omat tietonsa tai vaatia itseään koskevan tiedon korjaamista työnhakijarekisteristä pyytämällä tätä henkilökohtaisesti tai esittämällä omakätisesti allekirjoittamansa pyyntö rekisteriasioista vastaavalle henkilölle.</p> <p>Henkilöllä on oikeus kieltää häntä itseään koskevien työnhakijarekisteriin tallennettujen tietojen käyttö rekrytointitarkoituksiin. Kielto tapahtuu ilmoittamalla tästä työnhakijarekisteristä vastaavalle henkilölle.</p>
5. Rekisterin tietosisältö	Henkilötiedot, koulutus, osaaminen, työkokemus, haettavaa työtä koskevat toivomukset sekä muut tiedot työnhakua koskien.
6. Säännönmukaiset tietolähteet	Tiedot kerätään henkilön oman suostumuksen perusteella häneltä itseltään. Henkilö täyttää rekrytointijärjestelmässä sähköisen hakulomakkeen sekä liittää hakemukseensa ansioluettelon tai muuta hakuprosessiin liittyvää, tarpeelliseksi katsomaansa informaatiota. Henkilöä haastatellut työnantajan edustaja voi tarvittaessa tallentaa esim. haastattelussa esille tullutta informaatiota henkilön tietoihin. Henkilö voi täyttää työhönnotossa myös paperisen hakulomakkeen.
7. Säännönmukaiset tietojen luovutukset ja tietojen siirto EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle	<p>Työnhakijarekisterin tietoja ei luovuteta eikä siirretä EU:n tai ETA:n ulkopuolelle.</p> <p>Työnhakijarekisteriin pääsevät rekrytointeja suorittavat esimiehet (pääsy tietoihin on rajattu aseman ja maantieteellisen sijainnin mukaan), työhönottaja, henkilöstöasioiden palvelupäällikkö sekä rajattu joukko johdon ja hallinnon edustajia.</p> <p>Työnhakijoiden rekisteriin tallentamat tiedot siirtyvät automaattisesti palkkajärjestelmään, mikäli henkilö palkataan työsuhteeseen.</p>
8. Rekisterin suojauksen periaatteet	<p>Manuaalinen aineisto (manuaalisesti täytetyt työnhakulomakkeet sekä sähköisestä työnhakijarekisteristä tarpeen mukaan tulostetut hakuasiakirjat) säilytetään lukitussa kaapissa ja niitä saavat käsitellä vain kulloistakin rekrytointia suorittavat henkilöt.</p> <p>SOL-konserni vastaa siitä, etteivät asiattomat henkilöt pääse työnhakijarekisterin henkilötietoihin.</p> <p>Sähköiseen työnhakijarekisteriin talletetut tiedot ovat henkilökohtaisen käyttäjätunnuksen ja salasa-</p>

	nan takana. Sähköinen työnhakijarekisteri sijaitsee rekisterinpitäjän ylläpitämän tietoverkon palvelimella, jossa on henkilötietolain mukaisesti rajoitetut käyttöoikeudet. Palvelin sijaitsee kulunvalvonnalla valvotussa ja murtosuojatussa tilassa.
--	--

* HetiL 10 § ei edellytä nimenomaisesti tiedon merkitsemistä, mutta se on tarkoituksenmukaista merkitä rekisteröityjen tiedonsaantioikeuksien kannalta. Se myös kuvaa osaltaan rekisterin tietosisältöä.

LIITE 2: Selostukset jatkojälkiäänitystä varten

Teaser mainosvideo:

Kyllästyttääkö tekniikan jatkuva kehitys?

Stressaako täyttää työhakemuksia netissä, kun et ymmärrä kieltä etkä tietää mitä kirjoittaa?

Ei enää stressiä!

Nyt meillä on opasvideo, sitä miten haetaan töitä SOL Palveluiden työhakupalvelusta.

Oletko valmis näyttämään, että sinä pystyt siihen!?

Jakso 1. Helppo työnhaku -01- Rekisteriseloste

Aloitetaan työnhaku, oletko valmis?

Kun olet valmis, avaa internet-selaimesi ja kirjoita www.sol.fi.

Sitten paina entteriä!

Nyt eteesi aukeaa SOLin etusivu.

Siirrä hiiri sivun alaosaan paina Hae töihin SOLille.

Sitä painettuasi eteesi aukeaa seuraava sivu.

Näettekö punaisella kirjoitetun tekstin?

Sitä painamalla pääsemme jättämään työhakemuksen.

Sitä painettuasi aukeaa eteemme jälleen uusi sivu.

Sieltä löydämme toisen punaisella kirjoitetun tekstin.

Painetaan siitä, jotta pääsemme tutustumaan työnhakijarekisterin rekisteriselosteeseen.

Rekisteriseloste perustuu Suomen henkilötietolakiin.

Voidaksemme täyttää työhakemuksen käymme sen nopeasti läpi.

1. Ensimmäisessä kohdassa lukee; rekisterinpitäjän nimi ja yhteystiedot eli SOL Henkilöstöpalvelut.
2. Kohdassa kaksi kerrotaan rekisteriasioista vastaavan henkilön nimen ja yhteystiedot.
3. Kolmannessa kohdassa kerrotaan rekisterin nimi joka on siis työnhakija-rekisteri.
4. Neljännessä kohdassa selitetään miksi työnhakijan henkilötietoja käsitellään sekä missä tilanteessa työnhakijan henkilötietoja voidaan käyttää; työnhakijarekisteri tallentaa työnhakijan henkilötiedot työhön palkkaamista varten. Se helpottaa työnantajaa löytämään vapaana olevaan työte-

tävään, sopivimmat työnhakijat voidakseen kutsua heidät haastatteluun. Työnhakijalla on oikeus tarkistaa ja muuttaa omia tietojaan. Sen voi tehdä rekisteriasioista vastaavan kautta. Henkilötietojen tallentaminen ja käyttäminen tapahtuu vain työnhakijan suostumuksella.

5. Viides kohta kertoo mitä työnhakijan tietoja työnhakijarekisteri säilytetään; näitä ovat esimerkiksi hakijan henkilötiedot, koulutus, osaaminen, työkokemus sekä muut työnhakuun liittyvät tiedot.
6. Kuudennessa kohdassa kerrotaan henkilötietojen keräämiseen liittyvistä säännöistä; kaikki tiedot kerätään työnhakijan oman suostumuksella. Työnhakija täyttää työhakemuksen internetissä ja laittaa mukaan oman ansioluettelonsa. Työnantaja voi myös tallentaa tietoja työnhakijasta haastattelun aikana. työhakemuksen voi täyttää myös paperimuodossa.
7. Kohdassa seitsemän puhutaan henkilötietojen luovuttamiseen liittyvistä säännöistä; työnhakijan tietoja ei luovuteta EU:n tai sen talousalueen ulkopuolelle. Työnhakijan tietoihin saavat koskea vain työnantajan edustajat joilla on siihen lupa. Kun työnhakija otetaan töihin työnantaja tallentaa työnhakijan henkilötiedot automaattisesti.
8. Viimeisessä puhutaan työnhakijan henkilötietojen suojaamisesta; henkilötietoja säilytetään turvassa lukkojen ja salasanojen takana. SOL vastaa siitä, etteivät asiattomat henkilöt pääse työnhakijan tietoihin käsiksi.

Kun olet ymmärtänyt rekisteriselosteen, paina rasti ruutuun.

Sitten paina punaisesta laatikosta, josta pääsemme seuraavaan aiheeseen.

Jakso 2. Helppo työnhaku - 02- Ohjelmistosopimus

Nyt edessämme on ihanan sininen sivu!

Tämä työnhakuohjelma auttaa meitä täyttämään työnhakemustamme.

Ennen kuin saamme käyttää tätä ohjelmaa, meidän täytyy rekisteröityä!

Paina oikealla olevaa sinistä laatikkoa!

Eteesi avautuu uusi sivu

Ensimmäiseen ruutuun kirjoitamme oman nimen.

Toiseen ruutuun laitamme sukunimen.

Kolmanteen ruutuun laitamme sähköposti osoitteemme.

Neljännessä ruudussa valitsemme kotipaikkakuntamme.

Viidenteen ruutuun keksimme salasanan.

Salasanassa pitää olla vähintään 8 merkkiä, vähintään 1 iso kirjain ja vähintään 1 numero tai erikoismerkki.

Muista kirjoittaa se myös paperille muistiin.

Viimeisessä ruudussa kirjoitamme salasanan uudestaan.

Kun olet valmis, paina alla olevaa sinistä laatikkoa.

Tämän jälkeen sinun käyttäjätunnuksesi ja sen salasanan lähetetään antamasi sähköpostiosoitteeseen.

Sitten painetaan vielä sinistä laatikkoa, niin pääsemme eteenpäin.

Nyt eteesi aukeaa työnhakuohjelman käyttöön liittyvä sopimus.

Sopimus on tehty työnhakuohjelman käyttäjä (eli sinun) ja Haahtela HR Oy:n välille.

1. Kohdassa yksi kerrotaan, että tässä sopimuksessa työnhakuohjelmaa kutsutaan ohjelmistoksi. Ohjelmisto sisältää siihen liittyvän materiaalin, ulkoasun, puhelinsovelluksen, internetsivut sekä niihin tulevia päivityksiä.
2. Kohdassa kaksi kerrotaan, että sopimus astuu voimaan, heti sen jälkeen kun olet hyväksynyt sen ja kirjautunut sisään ensimmäistä kertaa.
3. Kohdassa kolme kerrotaan, että Haahtela HR OY on ohjelmiston ylläpitäjä. Haahtela HR OY ei kuitenkaan anna teknistä tukea, ellei siitä ole erikseen kirjallisesti ollut sovittu.
4. Kohdassa neljä kerrotaan, että Haahtela HR OY on vastuussa vain niistä asioista joista tässä sopimuksessa on kerrottu.
5. Kohdassa viisi kerrotaan ohjelmiston käyttäjä oikeudet, käyttäjä saa käyttää ohjelmistoa sovittujen sääntöjen mukaisesti. Ohjelmiston käyttöön liittyvät oikeudet koskevat vain sinua etkä voi antaa niitä eteenpäin. Ohjelmiston sisältöä saa kopioida vain omaan tai oman yhteisön sisäiseen käyttöön.
6. Kohdassa kuusi rajataan ohjelmiston käyttäjän oikeudet, ohjelmistoa ei saa kopioida sitä ei myöskään saa käyttää millään lain vastaisella tavalla.
7. Kohdassa seitsemän kerrotaan tekijänoikeuksista jotka kuuluvat kokonaan Haahtela- kehitys Oy:lle.
8. Kohdassa kahdeksan kerrotaan, että ohjelmiston takuu on voimassa 90 päivää ensimmäisen kirjautumisesi jälkeen. Mikäli ohjelmistoa päivitetään, käyttäjän takuuta jatketaan saman verran. Takuuseen kuuluu, että Haahtela HR Oy joko korjaa ohjelmistoa tai hyvittää siitä mahdollisesti maksetun hinnan. Haahtela HR Oy ei ole velvollinen päivittämään ohjelmistoa. Haahtela HR Oy ei myöskään lupaa että ohjelmisto toimii virheettömästi. Käyttäjä on itse vastuussa, omasta valinnastaan käyttää ohjelmistoa.

9. Yhdeksän kerrotaan että Haahtela HR Oy ei ole vastuussa käyttäjän tekemistä virheistä tai käyttäjän välillisiä tappioista liiketoimintaansa.
10. Kohdassa kymmenen kerrotaan että tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lakia. Kaikki tästä sopimuksesta aiheutuvat riidat ratkaistaan Haahtela HR Oy kotipaikkakunnan käräjäoikeudessa. Jos jokin sopimuksen osa todetaan virheelliseksi, se ei vaikuta muuhun sopimukseen. kaikki sopimuksen muutoksen tehdään kirjallisesti.
11. Kohdassa yksitoista kerrotaan, että ohjelmiston käyttäjällä on oikeus irtisanoutua milloin tahansa. se tehdään ilmoittamalla siitä kirjallisesti Haahtela HR Oy:lle. Jos käyttäjä käyttää ohjelmistoa väärin tai lainvastaisesti sopimus päättyy automaattisesti. Sopimuksen päättyttyä kaikki ohjelmiin liittyvä materiaali on Haahtela HR oy:stä riippuen tuhottava tai palautettava osoitteeseen Haahtela HR Oy, Bulevardi 16 B, 00120 HELSINKI

Nyt olemme tutustuneet ohjelmiston käyttösopimukseen.

Päästääksemme eteenpäin voit hyväksyä sopimuksen, painamalla ylempää sinistä laatikkoa.

Jos et hyväksy sopimusta, paina alempaa sinistä laatikkoa.

Silloin et kuitenkaan voi jatkaa työnhakua.

Jakso 3. Helppo työnhaku - 03 – CV

Eteesi avautui uusi sivu eikö niin?

Seuraavana vuorossa on CV:n täyttäminen!

Se on todella helppoa!

Aloitetaan painamalla kohtaa ” Oma CV”.

Liikuta hiirtäsi oikealle ja paina kohdasta ”Muokkaa”.

Painettuamme sitä aukea eteemme sivu, jossa pääsemme täyttämään tietomme.

Ensimmäiseen kohtaan kirjoitamme sukunimen.

Toiseen tulee etunimet.

Kolme kirjoitamme syntymäaikamme.

Neljänteen kohtaan tulee osoite.

Viidenneksi postinumero.

Kuudenteen kohtaan kirjoitamme postitoimipaikkamme.

Seitsemänteen kohtaan tulee puhelinnumero.

Kahdeksanteen tulee sähköpostiosoite.

ja yhdeksänneksi tulee kansalaisuus (paina nuolta valitaksesi).

Kymmenennessä kohdassa valitsemme kalenterista työlupamme päättymispäivän.

Lopuksi etsi tietokoneeltasi selkeä kasvokuva itsestäsi.
Kuvatiedoston koon tulee olla alle 2 MB.
Kun olet valmis, paina piestä sinistä laatikkoa.

Perustietojen jälkeen on aika siirtyä koulutustietoihin.
Ensin valitsemme koulutustyyppimme.
Vaihtoehtoina ovat peruskoulutus tai ammatillinen koulutus.
Jos valitsemme peruskoulutuksen, jatkamme valitsemalla koulutusasteemme.
Kolmanteen kohtaan kirjoita oppilaitoksen nimen.
Neljänteen kohtaan tulee koulun aloitusvuosi ja viidenteen sen lopetusvuosi.

Näin tallennat tietosi.
Vasemman puoleista sinistä laatikkoa painamalla ikkuna sulkeutuu ja tietosi tallentuvat.
Oikean puoleista sinistä laatikkoa painamalla tietosi tallentuvat ja voit jatkaa tietojen lisäämistä.

Jos valitset ammatillisen koulutuksen, tulee toisessa kohdassa valita sen koulutusaste.
Kolmanteen kohtaan laitamme koulutusalan.
Neljänneksi oppilaitos.
Viidenteen tulee tutkinto.
Kuudenteen tulee opintojemme pääaine tai opintosuunta.
Seuraavaksi jos olet jo valmistunut, paina vasenta ympyrää, jos opintosi ovat vielä kesken, paina oikeaa.
Seitsemänteen kohtaan tulee tutkintosi aloitusvuosi ja viimeiseksi sen lopetusvuosi.

Seuraavaksi siirrymme työkokemukseen.
Ensimmäiseen kohtaan lisäämme työtehtävä.
Toiseen laitamme työnantajan.
Kolmanneksi lisäämme työsuhteen aloituspäivän kalenterista.
Neljänteen kohtaan lisäämme työsuhteen päättymispäivän.
Viidennessä kohdassa voit kuvailla työtehtävääsi.
Kuudenteen kohtaan merkataan työnantajan toimiala.
Seitsemännessä kohdassa valitaan tehtäväalue.
Viimeisessä kohdassa valitaan asema työtehtävässä.

Seuraavaksi siirrymme muihin kursseihin ja opintoihin.
Ensimmäiseen kohtaan laitamme koulutuksen nimen.
Toiseen merkkäämme kurssin ajankohdan ja laajuuden.
Kolmanneksi kirjoitamme kurssin järjestäjän nimen.

Seuraavaksi vuorossa on ammattitaito sekä henkilökohtainen osaaminen.

Painamalla pientä plusmerkkiä, valikot aukeavat.
Valitse työalueet osaamisesi mukaan.

Seuraavaksi kysytään ajokorttia.
Seuraavaksi valitse ajokorttityyppi eteesi auenneesta valikosta.
Jos et tiedä ajokorttityyppiäsi, voit tarkistaa sen ajokortistasi.
Jos sinulla on auto käytössäsi, vahvista se painamalla rastiruutuun.

Seuraavaksi vuorossa, kieliosaaminen.
Painamalla sitä ympyrää joka vastaa osaamistasi.

- (0= Ei osaamista)
- (1 = Perustiedot/ Alkeet)
- (2= Tyydyttävä/osaa käyttää arjessa)
- (3= Hyvä/ osaa käyttää työtehtävissä)
- (4= Erittäin hyvä / sujuva kielitaito)
- (5= Äidinkieli)

Valittavissa olevia kieltä ovat; suomi, ruotsi, englanti, venäjä, viro ja lopuksi voit lisätä minkä tahansa osaamasi kielen.

Seuraavaksi kysytään tietotekniikkaosaamisesta.
Valitse ohjelma ja numero osaamisesi mukaan.

- (0= Ei osaamista)
- (1= Aloittelija, tarvitse neuvoja)
- (2= Osaaja, voi toimia itsenäisesti)
- (3= Erittäin hyvä, voi neuvoa muita)

Facebook ei kuulu tähän listaan.

Sen sijaan arvioi osaamisesi sähköpostin ja internetin, Word, Power Point, Excelin tai minkä tahansa vastaavan ohjelman käytössä.

Seuraavaksi lisätään kortit ja lupatodistukset.
Alla olevasta valikosta voimme valita todistuksiemme mukaan.
Kun olet valmis, voit tallentaa tietosi ja sulkea ikkunan.

Viimeisessä kohdassa voit lisätä liitteitä kuten, esimerkiksi tietokoneellesi tallennettu työtodistus.

Valmista tuli!

Lopuksi rullaa sivun yläosaan, josta pääsemme takaisin etusivulle.

Jakso 4. Helppo työnhaku - 04 – Avoimet työpaikat

Seuraavaksi painamme rivillä toisena olevaa mustaa tekstiä.

Sitä kautta pääsemme katsomaan avoimia työpaikkoja.

Nyt ruudulla näkyy lista avoimena olevista työpaikoista.

Käydään ilmoituksen tiedot läpi vasemmalta oikealle.

Eli, työtehtävä, paikan ilmoittaja, työpaikan sijainti, työsuhdetyyppi, ilmoituksen julkaisupäivä, ilmoituksen päättymispäivä.

Painaessamme sinistä tekstiä eteemme aukeaa tarkemmat tiedot valitsemastamme avoimesta työpaikasta.

Oikealla näemme sinisen laatikon, näetkö?

Mikäli olet kiinnostunut avatusta työilmoituksesta, voit edetä seuraavalla tavalla.

Paina sinistä laatikkoa.

Nyt eteemme avautuu aiemmin täyttämämme CV eli ansioluettelomme.

Oikeassa alakulmassa näemme sininen laatikon, jota painamalla pääsemme täyttämään valitsemme työilmoituksen työhakemusta.

Tämän jälkeen näemme kysymyksiä, joihin meidän tulee vastata.

Hakemuksen kysymykset vaihtelevat sen mukaan mitä työtä haemme.

Ensimmäisessä laatikossa kysytään, miksi haet kyseiseen tehtävään?

Toisessa kohdassa kysytään, miksi kiinnostuit SOLista?

Kolmannesta kohdassa pyydetään kertomaan itseäsi.

Neljänneksi valitaan vastausta kysymykseen, oletko aiemmin työskennellyt SOLilla?

Viidennessä kohdassa esitetään jatkokysymys, jos olet aiemmin työskennellyt SOLilla, niin milloin?

Seuraavaksi valitse tallenteesi tälle hetkellä.

Sitten ilmoita irtisanomisaika nykyisestä työstäsi.

Tämän jälkeen määritetään mahdollinen aloituspäivä.

Kohdan tyhjäksi jättämisen tarkoittaa, sinun olevan heti valmis aloittamaan.

Sitten valitaan aiempi kokemus haettavista tehtävästä.

Lopuksi lähetetään hakemus painamalla sinistä laatikkoa.

Siinä se oli!

Nyt olet lähettänyt avoimen hakemuksen, sen mukaan mitä listalta valitsit.

Jakso 5. Helppo työnhaku - 05 – Avoin hakemus

Seuraavaksi jätämme avoimen hakemuksen työnantajaa varten.

Menemme sinne etusivun kautta.

Seuraavaksi painamme ruudulla näkyvää viides mustaa tekstiä.

Painettuamme siitä oikealla näemme sinisen laatikon.

Sieltä pääsemme valitsemaan työkiinnostuksemme.
 Toisesta kohdasta voimme valita alueet jolla kykenemme työskentelemään.
 Kolmanneksi valitsemme työsuhdemuotomme.

Neljänteen kohtaan lisäämme perustietomme.
 Ensimmäiseen kohtaan valitsemme nykyisen tilanteemme.
 Seuraavaksi määritämme mahdollisen työaloituspäivä.
 Laatikon tyhjäksi jättäminen tarkoittaa, että olemme heti valmiita aloittamaan.
 Seuraavaksi kysytään, oletko aiemmin työskennellyt SOLilla?
 Seuraavaksi jatkokysymys edelliselle kysymykselle, jos olet aiemmin työskennellyt SOLilla, niin milloin?

Sen jälkeen tallennamme tietojemme sinistä laatikkoa painamalla.
 Lopuksi painamme vielä sinistä laatikkoa, jonka jälkeen määritämme hakemuksemme voimassaoloajan.
 Nuolesta valitsemme meille sopivan ajankohtaan.
 Sitten tallennamme tietomme sinisestä laatikosta.

Valimista tuli!
 Olemme onnistuneesti jättäneet avoimen työhakemuksen.

Jakso 6. Helppo työnhaku - 06 – Paikkavahti

Kun kaikki on valmista, voimme halutessamme määrittää Paikkavahdin sähköpostiimme.

Kun antamiimme tietoihin sopiva työpaikka avautuu, saamme siitä ilmoituksen sähköpostiimme.
 Se on tosi helppoa!
 Painetaan oikealla olevaa mustaa tekstiä.
 Nyt näemme vihreän laatikko sivun oikeassa laidassa eikö niin?
 Sitä painamalla pääsemme asettamaan Paikkavahdin.
 Vasemmassa kulmassa annamme otsikon Paikkavahdille.
 Sen jälkeen valitsemme avainsanan Paikkavahdille.
 Oikeasta laidasta valitsemme työmme toimialan.
 Vasemmasta alakulmasta määritämme työsuhdemuotomme.
 Kesimmäiseen laatikkoon asetamme maakunnan jolla kykenemme työskentelemään.
 Oikeasta alakulmasta valitsemme paikkakunnan.
 Kun olet valmis, tallenna tietosi sinisestä laatikkoa painamalla.
 Lopuksi jäämme odottamaan Paikkavahdin ilmoitusta sähköpostiimme.

Hienoa! Valmista tuli!
 Nyt olet hakenut töitä sähköisesti.

Kun haluamme kirjaudu ulos, siirrämme hiiren sivun ylälaitaan ja painamme sinistä tekstiä.

Kun haluamme kirjautua sisään, toimii samoin kuin aiemmin opittiin.

Mutta kun näet saman ihanan sinisen sivun paina vasemman puoleista sinistä laatikkoa kirjautuaksesi.

LIITE 3: Haahtela HR Oy:n ja loppukäyttäjän välinen ohjelmiston käyttöoikeussopimusta
(SOL Palvelut i.a 3)

Haahtela HR Oy:n ja loppukäyttäjän välinen ohjelmiston käyttöoikeussopimus

Ennen kuin alat käyttää Contactor-ohjelmistoa ensimmäisen kerran, lue tämä käyttöehtosopimus huolellisesti läpi. ”Hyväksyn”-painiketta klikkaamalla hyväksyt tämän sopimuksen ehdot. OHJELMISTON KÄYTTÄMISEN KATSOTAAN AINA MERKITSEVÄN SITÄ, ETTÄ OLET LUKENUT TÄMÄN SOPIMUKSEN, YMMÄRTÄNYT SEN SISÄLLÖN JA OLET SITOUTUNUT NOUDATTAMAAN SOPIMUKSEN EHTOJA KAIKILTA OSIN.

Mikäli et hyväksy kaikkia tämän sopimuksen ehtoja, valitse ”En hyväksy”. Tällöin sinulla ei ole oikeutta käyttää tätä ohjelmistoa.

Tämän ohjelmistosopimuksen (jäljempänä ”Sopimus”) osapuolina ovat loppukäyttäjä (yksityishenkilö tai yhteisö) ja Haahtela HR Oy (”HHR”). Tällä sopimuksella loppukäyttäjälle annetaan vain tietyt oikeudet käyttää kohdassa 1 määriteltyä nettiselaimella toimivaa Ohjelmistoa. HHR pidättää itsellään kaikki muut oikeudet Ohjelmistoon. Tässä sopimuksessa määritellään loppukäyttäjän käyttöoikeudet, eikä tämä ole kauppasopimus.

1. OHJELMISTO

Tässä sopimuksessa termillä ”Ohjelmisto” tarkoitetaan kaikkia seuraavia osioita: (i) toiminnanohjausjärjestelmää, (ii) extranet -sivustoja, (iii) mobiili-sovellusta, (iv) mahdollisia Ohjelmiston päivitys- ja muutosversioita ja kopioita (joista käytetään yhteisnimitystä ”Päivitykset”), (v) kaikkea ohjelmistoon sisältyvää materiaalia, dokumentointia ja muuta kirjallista aineistoa (”Materiaalia”) sekä (vi) Ohjelmiston visuaalista designia. Tämä sopimus, Ohjelmiston mukana tulevat mahdolliset laajennukset tai muutokset sekä Internet- että mobilepalveluiden osalta, ja mahdolliset myöhemmät täydennykset ja/tai Päivitykset, muodostavat Ohjelmiston käyttöoikeussopimuksen kokonaisuudessaan.

2. SOPIMUKSEN VOIMAANTULO

Sopimus tulee voimaan välittömästi, kun ohjelmistoon kirjaudutaan sisään ensimmäisen kerran sen jälkeen, kun loppukäyttäjä on hyväksynyt tämän sopimuksen ehdot yllä mainitulla tavalla.

3. YLLÄPITO JA TEKNINEN TUKEA

HHR ylläpitää ohjelmistoa. HHR ei kuitenkaan ole velvollinen tarjoamaan loppukäyttäjälle teknistä tukea, ellei osapuolten kesken kirjallisesti näin sovita.

4. MUUT VELVOITTEET

Tästä sopimuksesta aiheutuu HHR:lle vain ne velvoitteet, jotka tässä sopimuksessa on nimenomaisesti mainittu.

5. LOPPUKÄYTTÄJÄN OIKEUDET

HHR antaa loppukäyttäjälle oikeuden käyttää ohjelmistoa sellaisenaan, erikseen määriteltyjen käyttöoikeustasojen puitteissa. Kukaan muu käyttäjä ei saa käyttää ohjelmistoa samanaikaisesti samalla käyttöoikeudella. Tätä oikeutta ei voida missään tilanteessa siirtää kolmannelle osapuolelle.

Loppukäyttäjä saa kopioida ohjelmistoon liittyvää dokumentaatiota vain hyödyntääkseen sitä omassa (yhteisön) sisäisessä käytössä.

6. LOPPUKÄYTTÄJÄN OIKEUKSIEN RAJOITUKSET

Loppukäyttäjä ei saa väärinkäyttää, kopioida tai levittää Ohjelmistoa taikka tehdä sen perusteella uusia ohjelmistoja. Loppukäyttäjällä ei ole oikeutta (i) käyttää, muokata, kääntää tai kopioida Ohjelmistoa taikka siirtää sen käyttöoikeutta, (ii) luoda Ohjelmistoon perustuvia uusia ohjelmistoja tai muuta materiaalia, (iii) kiertää Ohjelmiston teknisiä rajoituksia, (iv) tutkia Ohjelmiston valmistustapaa tai pyrkiä selvittämään Ohjelmiston lähdekoodia millään tavoin, esimerkiksi yrittämällä aukikoodata Ohjelmistoa, tai purkaa tai hajottaa Ohjelmistoa, (v) myydä Ohjelmistoa edelleen, vuokrata, leasing-vuokrata, tai lainata sitä, tai myöntää siihen alilisenssejä, (vi) muuttaa, kopioida, tai levittää ohjelmistoon sisältyviä Materiaaleja tai (vii) käyttää ohjelmistoa millään lainvastaisella tavalla.

7. IMMATERIAALIOIKEUDET

Kaikki tekijänoikeudet Ohjelmistoon ovat HHR:n emoyhtiöllä Haahtela –kehitys Oy:llä, joka on siirtänyt HHR:lle oikeuden myöntää tässä sopimuksessa tarkoitettuja käyttöoikeuksia edelleen kolmansille osapuolille. Tekijänoikeuksia suojaa Suomessa tekijänoikeuslaki.

Tämän sopimuksen perusteella ei anneta loppukäyttäjälle mitään tekijänoikeuksia Ohjelmistoon taikka mitään muitakaan tässä sopimuksessa erityisesti mainitsemattomia oikeuksia.

8. TAKUU

Ohjelmiston tässä sopimuksessa määritelty rajoitettu takuu on voimassa 90 päivää siitä, kun Ohjelmiston loppukäyttäjä aktivoi tunnuksensa kirjautumalla järjestelmään sisään. Mikäli loppukäyttäjä on vastaanottanut täydennyksiä, Päivityksiä tai korvaavia osioita edellä mainittujen 90 päivän aikana, niiden osalta takuu on voimassa Ohjelmiston meneillään olevan takuun loppuun saakka tai

30 päivää sen mukaan, kumpi em. aikamääristä päättyy myöhemmin. Edellä mainittu takuu käsittää sen, että HHR valintansa mukaan joko (a) korjaa Ohjelmiston maksutta tai (b) hyvittää siitä mahdollisesti maksetun hinnan. Sama koskee myös Ohjelmiston täydennyksiä ja Päivityksiä.

Loppukäyttäjä hyväksyy sen, että Ohjelmisto toimitetaan sellaisena kuin se on, ilman minkäänlaista veloitteita muuttaa tai päivittää ohjelmistoa. HHR ei takaa, että ohjelmisto toimii keskeytyksettä ja virheettömästi. HHR ei myöskään takaa, että ohjelmiston toiminnot vastaavat loppukäyttäjän vaatimuksia. Loppukäyttäjä vastaa itse Ohjelmiston valinnasta ja siihen liittyvistä riskeistä sekä siitä, että Ohjelmistolla päästään tarkoitettuun lopputulokseen. Loppukäyttäjä vastaa myös Ohjelmiston käytöstä ja Ohjelmistolla saavutetuista tuloksista.

9. VASTUUN RAJOITUKSET

HHR ei korvaa vahinkoja, jotka johtuvat loppukäyttäjän tai kolmansien osapuolien toimista tai laiminlyönneistä tai sellaisista tapahtumista taikka tilanteista, jotka muodostavat ns. ylivoimaisen esteen (force majeure) sopimusveloitteiden täyttämiseksi. Missään tilanteessa HHR ei vastaa mistään välillisestä vahingosta, kuten voiton ja tulon menetyksistä, liiketoiminnan keskeytymistä, liiketoimintaan liittyvien tietojen katoamisesta yms. vahingoista. Välittömien vahinkojen osalta HHR:n vastuun enimmäismäärä kaikissa tapauksissa on loppukäyttäjän HHR:lle kolmen (3) edellisen kuukauden aikana maksamien palvelumaksujen määrä.

Mikään tässä sopimuksessa sanottu ei vaikuta kuluttajan ominaisuudessa sopimuksen hyväksyneen osapuolen pakottavasta lainsäädännöstä johtuviin oikeuksiin.

10. SOVELLETTAVA LAKI JA YLEISET MÄÄRÄYKSET

Tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lakia. Kaikki tästä sopimuksesta aiheutuvat riidat ratkaistaan lopullisesti HHR:n kotipaikkakunnan käräjäoikeudessa. Mikäli jokin tämän sopimuksen osa todetaan pätemättömäksi, sillä ei ole muilta osin vaikutusta sopimukseen, joka jää sellaisenaan voimaan. Kaikki tämän sopimuksen muutokset tulee tehdä kirjallisesti.

11. SOPIMUKSEN IRTISANOMINEN

Loppukäyttäjä voi irtisanoa sopimuksen milloin tahansa ilmoittamalla siitä kirjallisesti HHR:lle, jolloin Ohjelmiston käyttäjätunnukset deaktivoidaan ja loppukäyttäjän oikeudet Ohjelmistoon raukeavat. Jos loppukäyttäjä ei noudata tämän sopimuksen määräyksiä, tai käyttää Ohjelmistoa laittomassa tarkoituksessa, myös silloin loppukäyttäjän oikeudet Ohjelmistoon raukeavat automaattisesti ilman HHR:n eri ilmoitusta ja Ohjelmiston käyttäjätunnukset deaktivoidaan.

Kun loppukäyttäjän oikeudet Ohjelmistoon ovat rauenneet, kaikki Ohjelmistoon liittyvä aineisto on, HHR:n vaatimuksesta riippuen, joko tuhottava tai palautettava HHR:lle seuraavaan osoitteeseen:

Haahtela HR Oy, Bulevardi 16 B, 00120 HELSINKI.

LIITE 4: Sari Isohanni kommentti
(Henkilökohtainen tiedonanto 6.1.2016)

KOMMENTTEJA NAOMI LEMPIÄISEN OPINNÄYTETYÖSTÄ:

Aiheen valinta ja lähestymistapa

Opinnäytetyö on erittäin kiinnostava ja siitä on hyötyä työelämässä niin hakijoille kuin yrityksellekin. Useat ensimmäistä työpaikkaansa hakevat thaimaalaiset hyötyvät todella tästä työstä. Siivoustyöalan yrityksen valinta opinnäytetyön kohteeksi on hyvä valinta.

Tällaisia videoita pitäisi tehdä lisää esimerkiksi Wilman käytöstä tai terveystalveluiden sähköisestä ajanvarauksesta.

Opinnäytetyölle on asetettu selvä ja realistinen tavoite. Videoiden käytettävyys selviää parhaiten koekäytön kautta.

Toteutustapa

Rakenne

Teaser herättää mielenkiinnon ja innostaa hakemuksen täyttämässä.

Opinnäytetyö on selkeä kokonaisuus ja juoni etenee asianmukaisesti.

Olisin toivonut alkuun videokokonaisuuden esittelyä, jossa voisi mainita, että ensimmäisellä videolla oleva rekisteriseloste ja toisella videolla oleva ohjelmistosopimus ovat tärkeitä, mutta riittää, kun hakija kuuntelee ne. Hakijan ei tarvitse vielä niiden pohjalta täyttää hakemuksia, pelkästään hyväksyä tai hylätä sopimukset. Niiden sisältö on aika monimutkainen ja vaativa ja ilman ennakkotietoa siitä, että lomakkeita ei tarvitse täyttää näiden vaikeiden kokonaisuuksien pohjalta, hakija saattaa luovuttaa koko prosessin.

Hakijan täytyy osata jo aika hyvin suomen kieltä, että hän selviytyy lomakkeiden täytöstä kohdissa, joissa valitaan nuolta painamalla eri vaihtoehtoja, sillä opinnäytetyön tekijä on tehnyt valinnan olla kääntämättä kaikkea.

Kieli

Thaikieli on selkeää ja helposti ymmärrettävää. Suomenkielinen käännös on hyvä asia, jos hakija täyttää lomakkeita suomenkieli-

sen henkilön kanssa. Tekstitys tosin näkyy paikoittain aika huonosti valkoista pohjaa vasten.

Neljännän videon lopussa suomenkielisessä käännöksessä on pieni lapsus. Siinä käytetään sanaa avoin hakemus, vaikka on haettu tiettyä työpaikkaa. Thaikielisessä puheessa asia on ilmaistu oikein.

Esitys

Erittäin hyvin oivallettu käyttää videolla sekä kertojaa että hakijaa erikseen. Pelkkä kertojan käyttäminen olisi saattanut tehdä videosta liian opettajamaisen. Nyt mielenkiinto pysyy yllä. Kertojan käyttämä tyyli ja äänensävy, joka houkuttelee kuuntelemaan, on tuttu thaimaalaisista televisio-ohjelmista ja mainoksista. Kuitenkin se on selkeää ja helposti seurattavaa. Mukavat pienet lisähuomautukset ja ohjeet keventävät muuten niin täydellistä keskittymistä vaativaa tehtävää (muista kirjoittaa salasana muistiin, älä nukahda, ajokortin tyyppin löydät ajokortin takasivulta jne.). On myös tärkeää, että videon voi pysäyttää ja jatkaa uudelleen samasta kohdasta.

Ohjeet lomakkeiden täyttämisestä ovat selkeät, mutta etenevät liian nopeasti. Ohjeiden antaminen kannattaa aloittaa aivan alusta: esimerkiksi paina vasemmalta käsin toista vaaleansinistä otsikkoa (vertaa ruokareseptit, joissa edetään kohta kohdalta).

Hyvä, selkeä ja tarpeellinen kokonaisuus!

Sari Isohanni
Thaikielen asioimistulkki
+358505690994
sari.isohanni@elisanet.fi

LIITE 5: Worapong Jariyaphruttipong arviointi (Henkilökohtainen tiedonanto 3.12.2015)

การประเมิน

ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารฟังแล้วทำให้เข้าใจง่ายสำหรับคนส่วนใหญ่ และสามารถปฏิบัติตามได้ วิธีการนำเสนอทำให้การสมัครงานผ่านอินเทอร์เน็ตรู้สึกง่ายขึ้น เพราะวิดีโอเป็นสื่อที่สามารถทำให้ผู้สมัครงานได้เห็นภาพ ซึ่งมีทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว รวมถึงเสียงที่สอดคล้องกับภาพนั้นๆ และขั้นตอนการอธิบายไม่ยุ่งยาก จึงทำให้ผ่อนคลายกับการนำเสนอ คำที่แปลออกมาเรียบเรียงได้สมบูรณ์ ฟังแล้วดูน่าสนใจ

สิ่งที่ควรพัฒนา คือ ภาพการอธิบายยังไม่คมชัด ควรลดขนาดตัวอักษรคำบรรยายข้างล่างที่มีขนาดใหญ่ให้เป็นขนาดที่พอเหมาะ และมีการเปลี่ยนคำบรรยายเร็วเกินไปสำหรับคนที่ไม่มีความสามารถในการใช้ภาษาฟินน์ หากมีการนำเสนอที่ช้ากว่านี้ ผู้ชมก็สามารถที่จะกรอกใบสมัครพร้อมกับวิดีโอได้ดีกว่า

Arviointi

Video-oppaan selostajan käyttämä thai-kieli oli yleiskieli, jota suurin osa thaimaalaisista ymmärtää. Videomuodossa tehty opastus helpottaa kohderyhmän kykyä seurata selostusta, sillä se havainnollistaa puhetta sekä video- että still-kuvilla. Näin työnhakuohjelman käyttö vaikuttaa helpolta, ja video-opas saa sen tuntumaan miellyttävältä ja rennolta. Thai-kielinen käännös oli selkeä ja mielenkiintoinen, sillä sen lauseet oli rakennettu hyvin.

Kehitettävää olisi muun muassa lomakekuvien suurentaminen. Sen sijaan tekstityksen koko voisi olla pienempi ja hitaampi. Video-oppaan selostus voisi myös edetä hitaammin. Nämä ajatellen niitä, jotka eivät hallitse suomenkieltä hyvin. Lisäksi katsojalla olisi paremmat mahdollisuudet käyttää työnhakuohjelmaa samalla kuin selostaja selostaa.

Worapong Jariyaphruttipong
Founder & Director
River Publishing House, Thailand
Translator & Interpreter
riverbook@ywamthailand.org